

Poštšina plačana v gotovini

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1931

8

Že več ko 80 let...

uporabljajo izkušene
gospodinje za pranje
najrajši čisto milo
„Jelen”. Štirje rodovi
ga zdaj že poznajo

SCHICHT ovo MILO „JELEN”

— — ono je vedno enako dobro

A. L.:

Helena Keller.

Ko je pred letom dni prinesla Vigred članek »Junaško življenje«,* v katerem je bilo na kratko označeno življenje in čudežni razvoj Helene Keller iz povsem, komaj človeku podobnega bivanja v temi in gluhoti, v jasno in zavedno življenje človeka-inteligenta, sem neverjetno zmajala z glavo: »Bog ve, če je res?« Ko sem pozneje prečitala več njenih del, sploh vseh,

ki so mi bila dostopna, se mi je dozdevalo vse bolj verjetno in želela sem si le, da bi jo mogla videti. In na svetu res ni nič nemogočega: imela sem priliko videti in pozdraviti jo z mnogimi drugimi v Ljubljani. Pa kakšno iznenadenje! Človek bi mislil in pričakoval, da bo videl ubogo, usmiljenja prosečo ženo, pa stopi predenj dama s prikupljivim smehljajem, dovršenim nastopom, ljubeznivo pozornostjo, ki prav nič ne zaostaja za onimi naših gospa in gospodičen.

Kljub svojim 51 letom je dobro ohranjena, naravnost mladostna. Z lahkotno eleganco je stopila iz vlaka, oprta le na roko svoje tajnice gđ. Tompson, ki jo spremlja po vseh njenih potih poleg že nekoliko utrujene vzgojiteljice gđ. Sullivan. Naše pozdrave ji je tomačila tajnica s tipkanjem v roko, a to ti ne zadoštuje. Hočeš, da si v neposrednjem stiku ž njo, a ker ne vidi in ne sliši,

se moraš zadovoljiti s tem, da ji stisneš roko, ono roko, ki ji je pol stoletja sem važni organ, ki jo veže z zunanjim svetom, da se skloniš nad to roko in položiš cvetje vanjo. Že jo čuti na svoji roki, se ti približa in vpraša: »Tear? Not, no!« (Solza? Ne, ne!)

Taka je gđ. Keller slepa in gluha doktorica! Vajeni smo, da nam Amerika nudi same posebnosti, a gđ. Keller je pravi čudež. In ne moreš si kaj, če podvomiš. ali naj občuduješ bolj njo samo, ali njeno vzgojiteljico in učiteljico gđ. Sullivan.

Helena Keller se je rodila 27. junija 1880 v mestecu Tuskambiji v državi Alabama. Oče ji je bil Švicar iz Curiha, mati pa Nemka. Mati ji je umrla, ko je bila Helena stara osem let, oče pa, ko je bila stara 16 let. Po smrti staršev je skrbel zanjo bogati stric iz New Yorka.

* Glej Vigred 1930, št. 8. stran 178!

Do 19 meseca je Helenica rastla in se razvijala kakor vsako normalno dete; bila je zelo živa in razposajena. Ob tem času pa je obolela na vnetju možganske mreže; po prestani bolezni pa je ostala slepa in gluhonema. Pred boleznijo je znala izgovoriti tri besede: voda, mama, beba (punčka), po bolezni pa ni znala nobene več izgovoriti. Ker ni slišala, tudi ni imela želje, da ponavlja glasove; pomagala si je pri izražanju svojih želj in potreb z različnimi znamenji. S temi znamenji je prišla v stik s svetom. Živela pa je povsem samo telesno življenje: jedla je in spala, druge vzgoje, ki je je normalni otrok deležen v tem času, pa ji starši niso mogli dati. Pričela pa je tipati vse, kar je dosegla. Tako je v knjižnici splezala na stol k očetu, ga otipala in našla, da ima na nosu »nekaj«. Vzela je in nataknila sebi na nos, a ker pri tem ni občutila nikake izpremembe in prav nič novega, je vrgla to neznano stvar od sebe. Prav tako je storila s časopisom, ki ga je brez učinka držala pred seboj, kakor je otipala pri drugih.

Toda kmalu ji znamenja in tipanje ni več zadoščalo; bilo ji je, kakor če človeku zmanjka zraka in ga hoče zadušiti. Ko je dovršila šest let, so jo starši peljali k slovitemu učenemu specialistu v Baltimore, ki je ugotovil popolno slepoto in jih je napotil k prav tako slovitemu učitelju gluhonemih, ki jim je nasvetoval v zavod v Bostonu. Vsa Amerika in ves svet je tedaj govoril o čudovitih uspehih dr. Howe-ja, ki jih je dosegel pri prav tako slepi in gluhonemi Lavri Bridgman. Helenin oče se je res obrnil na imenovani zavod, ki je poslal leta 1887 gdč. Ano Sullivan mali Helenici za vzgojiteljico in učiteljico.

Gdč. Sullivan (roj. 1866) je bila v imenovanem zavodu v začetku kot gojenka; kajti tudi njej je grozila slepota, a je ozdravela in se izobrazila pozneje za učiteljico slepih in se je popolnoma žrtvovala zanje. Od 1887 pa jo vidimo stalno ob strani Helene Keller, ki tako lepo pravi o njej: »Po njej sem izšla iz Egipta in dospela na goro Sijonsko. In božja moč se je dotaknila moje duše ter jo izvedla iz mraka, da sem spregledala in začela opazovati mnoga čuda s svete gore ter sem začula glas, ki mi je rekel: »Znanje je luč in ljubezen, razjasnjenje in vid.«

Prve dni je bilo delo z malo Helenico obdano z mnogimi trudi in težavami; toda gdč. Sullivan je vztrajala in rešila ubogega otroka. Prvi pouk se je vršil na punčki, ki so jo Helenici poslale njene tovarišice iz zavoda v Bostonu. Prvo delo je bilo, da ji je na podlagi prstne abecede vtipkala v roko glasnike, iz katerih sestoji beseda »beba« (punčka). Več kakor sto besed se je priučila Helenica na svoji punčki. Učiteljica svojega pouka ni omejila le na gotove ure, ampak kadarkoli in kolikor časa je bilo mogoče. Večkrat je bila mala učenka tako vedoželjna, da je vstala iz postelje in iskala razlage za vse pri svoji učiteljici. Vedno več glasnikov je Helenica poznala v svoji roki, vedno več imen za predmete iz svoje okolice. Dekletce je spoznalo, da ima vsak predmet svoje ime; s tem pa je tudi spoznalo, da se ljudje sporazumevajo tudi z nečim drugim, kakor samo z znamenji. Vzgojiteljica je poskusila z ustnim glaskovanjem, pa ni šlo.

Nekega dne sta se sprehajali po vrtu in prišli do vodnjaka; nekdo je zajemal vodo. Učiteljica vtakne Heleničino roko v vodo in jo začne polivati z vodo. Hlad ji je oblił roko; tedaj je pričela vzgojiteljica počasi z usti izgovarjati glas za glasom, kar je Helenica otipavala s prsti na njenih ustih. Nenadno je začutila zavest, ki ji je pretresla mozeg in kosti, namreč razumela je, kaj pomeni govor. Prva beseda, ki jo je razumela in zavestno izgovorila, »voda«, je zbudila v njej nepopisno radost in je v njeni duši razlila svetlobo. Gdč. Sullivan pripoveduje, s kakšno vnemo se je Helenica učila govora, prvi dan se je naučila okoli trideset besed, imen različnih predmetov. Seveda je bilo mnogo težko, a sta vse premagali.

Ko je učenka doumela, da ima vsaka stvar svoje ime, je učiteljica šla dalje. S pomočjo tablice je napravila pikčasta znamenja za glasnike na papir. Tako so male rokice dobile dovolj zaposlitve; roka je postala zdaj čutilo za vid in sluh. Skozi njene roke je teklo znanje, ki jo je dvignilo do slavne in znamenite žene.

Po letu dni dela na domu je odšla Helenica v zavod v Bostonu na pregled. Najboljši specialisti so bili pozvani, da dajo navodila za nadaljnje vzgojno delo. Izdelali so razne priprave in posebne knjige za njeno uporabo; nihče se ni bal dela in truda, da zadovolji darovito učenko in ji pomaga do čim večjega napredka. Knjige so postale njeni prijatelji in njena stalna družba in zabava. Nenavadno hitro se je navadila svoje misli pisмено izražati.

Z desetim letom sta učiteljica in učenka odšli v Boston, da se mala uči govora, ne samo besed, nego tudi stavkov. To delo je bilo dolgotrajno in utrudljivo in samo neumorni duh dekletca je bil pogoj za tako lep napredek. Tudi glas se je lepo razvil. Toda ne smemo pozabiti, da nikdar ni slišala človeške govorice in da tudi sebe ne sliši, da bi se mogla kontrolirati.

Čut vonja in tipa je čudovito pri njej razvit.

Ko se je gdč. Keller naučila govoriti z usti, je odšla na pripravnici koleg, t. j. na šolo, ki pripravlja na univerzo. Hotela je, da hodi v šolo kakor vsaka druga deklica in je odločno nastopila pot študija. Pisalni stroj ji je bil pri tem v veliko pomoč, da je mogla izdelovati naloge. Gdč. Sullivan ji je bila zvesta spremljevalka; ves pouk in vsa predavanja je posečala tudi ona in je tipkala neumorno v roko svoje učenke. Poleg tega pa jo je hrabrila, pomagala in jo vzdrževala v zavesti, da ima sposobnost in dar za študij. Vsako knjigo, ki jo je kdo priporočil, je najprej prečitala gdč. Sullivan, da je zaradi nočnega čitanja skoro izgubila vid, a storila je, da pomaga svoji učenki, s katero sta postali neločljivi prijateljici.

Gdč. Keller se je posvetila literaturi in jeziku, za kar je prav posebno sposobna. Obdarovana z visoko stopnjo inteligence, je gdč. Keller dosegla tudi visoko stopnjo izobrazbe. Obiskovala je univerzitetna predavanja, polagala izpite kakor drugi dijaki in dijakinje in dosegla prvi doktorat l. 1904. na univerzi v Kembridžu, drugega pa v februarju 1931 v Filadelfiji.

Ko je dovršila študije, je začela z delom za druge. Prepotovala je 28 držav U. S. A., kjer je povsod dosegla znatno izboljšanje zakonodaje v prid slepim. V Ameriki je tudi društvo za pomoč slepim; gdč. Keller je podpredsednica. V tem društvu je tudi fond, ki nosi njeno ime. Sama je z raznimi prireditvami, predavanji in govori v radio pripomogla, da društvo razpolaga z dvema milijonoma dolarjev.

Tudi v Jugoslaviji obstoja fond v pomoč slepim, imenovan »Helen Keller«. V prid tega fonda prodaja ljubljanska gluhonemnica (Zaloška cesta, nasproti Splošne bolnišnice) knjigo »Dr. Helen Keller«.

Gdč. Keller je spisala tudi celo vrsto knjig; omenim naj le: Zgodovina mojega življenja, Optimizem, Moj svet, Tema, Pisma mojega razvoja itd.

Gdč. Keller je vse dohodke, ki bi jih bila deležna pri izdaji svojih knjig v nemškem jeziku, odstopila v prid slepcem.

Poleg knjig pa je brez števila pisem izpod njene roke med svetom: Naslavlja jih na svoje slepe in gluhoneme brate in sestre, pa tudi na vse trpeče, ponižane in razžaljene. Čudno je to, da žena, ki ji je odvzeta tako velika življenjska dobrina, kakor je vid in sluh, ni zaprta vase, vsa nesrečna in mrka, ampak iz njenega življenja in njenih del nam govori vesel človek, ki nosi glavo pokonci.

Ne samo za slepe in gluhoneme je ta svetel pogled v življenje slepe in gluhe Helene Keller poln tolažbe, ampak za nas vse, ki nas hočejo križi, bridkosti in prevare življenja potlačiti k tlom.

Naj objavim še molitev, ki jo je H. K. spisala lani in poslala slepcem:

»Oče naš, kateri si v nebesih, poglej nas, človeška bitja z mnogimi nedostatki.

Bodi nam dober in vodi nas s Svojo roko.

Dvigaj naše slabe napore, da ne pademo.

Blagoslovi nam naše pomanjkljivosti in izpremeni našo bedo v luč pred našimi nezanesljivimi koraki. Ublaži nam ure čakanja.

Daruj vsakemu izmed nas na osamljenem potu in Tvoja dobrota naj izravna naše steze.

Zapri naša ušesa pred nespametnim govorjenjem.

Zakrij nas s Svojimi krili pred očmi onih, ki ne poznajo notranje luči.

Uči nas, da v Tvojem imenu ponosno nosimo svoje nedostatke in križe.

Dotakni se naših src z ognjem vere: In kadar se solnce pokaže v jutranji zarji, zasveti našim srcem Ti, Solnce in Tolažnik naš. Amen.»

Dr. Fr. Jaklič:

Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči.

(Konec.)

Tretji namen zakona je uravnanje spolnega gona.

Tudi ta namen zahteva enoten in nerazdružen zakon.

Ni je zadeve, v kateri bi se mogel človek tako silno in usodno varati kot ravno v spolnosti. Njena zloraba kliče za seboj razočaranje, nesreče in propast. Le v enotnem in nerazdruženem zakonu je pa spolnost smotrno obvladana in urejena. Le tu se človeški duh sprošča verig telesnosti, da morejo zavladati njegove višje sile. Le ob tej omejitvi je rešena človekova čast. Spolnost se ne razliva kot divjajoč hudournik v brezmejnost, njeni valovi se lomijo in krotko mirijo ob tem granitnem zidu.

Možnost razporoke in nove poroke pa bi odprla vsem strastem vrata na stežaj. Strast je namreč nenasitljiva in hoče vedno novih žrtev. Ko se je angleški kralj Henrik VIII., ki je s svojim odpadom vso Anglijo odcepil od katoliške cerkve, razporočil od svoje zakonite žene ter si vzel drugo, ni ostalo samo pri tem zločinu, temveč je tudi to osebo odslovil in se še štirikrat poročil. Globočino teh njegovih ljubezni izmerimo najbolje iz tega, ker je od svojih »žen« kar dve dal umoriti.

Zakonska sta dušno za vedno spojena, tudi če se je ljubezen izprevrgla v sovraštvo.

III.

Zlasti še za ženo bi iz razporoke zrastla neizrekljiva nesreča in krivica.

Kako nekaj odbijajočega je zakon paganov! Paganka je prodana in izročena pohoti moža, ime »žena« mora sramotno deliti z več drugimi osebami. Tudi položaj muslimanke ni skoro nič manj žalosten, ob čitanju muslimanskih novel z našega juga se večkrat odgrinjajo prav žalostne slike. Mož ženo lahko zavrže, ko je izgubila lepoto.

Šele krščanstvo je rešilo ženi čast, ko je zopet postavilo zakon na naravne in božje postave.

Ali torej pomislijo one žene, ki se ogrevajo za razporoko, da se bo izvršila predvsem na račun žene?

Ko se je žena poročila, je bila v cvetu mladosti in v sladkem upanju na materinstvo. Družini je potem darovala mladost in lepoto in je nase jemala skrbi, bolečine in težave z otroki. Zato pa že stroga pravičnost zahteva, da žena ostane v vsej časti matere in soproge. Ne le od otrok, ampak zlasti še od moža si je zaslužila še tem večjo in vztrajnejšo ljubezen. — Če pa jo mož zavrže, se ne bo nikdo več zmenil zanjo; in če bi se tudi še kakšen dobil, ona ne bo več zmožna cele, nedeljene in zares osrečevalne ljubezni.

Ako bi bila razporoka možna, bi se morala žena že prej ves čas poniževati in vse tiho prenašati, da bi ne bila odslovljena. Pred očmi bi ji tudi v

srečnih dneh grozeče stala nasproti žalostna bodočnost, ko bo morda izgnana iz hiše. Bolest take nesrečnice je srbskohrvatska narodna pesem čudovito naslikala v Hasan Aginici.

Za moža in za družino se bo žena in mati le potem res žrtvovala, ko bo njena bodočnost brezpogojno zavarovana. To pa je le v nerazdružnem zakonu.

Ko je nemški modroslovec Schopenhauer zahteval, da naj žena zopet pade na ono poniževalno stališče, kot ga je imela v predkrščanski dobi, je hkrati tudi zagovarjal mnogoženstvo, saj je vedel, da je oboje v tesni zvezi. Mnogoženstvo, hkrati ali pa zaporedno, je izraz naziranja, da je mož samemu sebi namen, žena pa le njegovo sredstvo. Mnogoženstvo in suženjstvo spadata skupaj.

IV.

Če pa zakon že po svoji naravi kliče po enotnosti in nerazdružljivosti, ju še tem bolj zahteva krščanski zakon, ki je zakrament. V njej mora namreč biti tolika skladnost duš, da posnema skrivnostno vez med Kristusom in Cerkvijo. Ta vez je pa strogo enotna in se ne bo nikoli razdrla.

Cerkev sicer dovoli vdovcu in vdovi nov zakon; toda ta drugi zakon je v njenih očeh nekaj manj popolnega, saj je n. pr. ovira za prejem višjih duhovskih redov in bi moral tak, ki je bil dvakrat poročen, dobiti poseben spregled, če bi hotel postati duhovnik. Cerkvi namreč tako zelo stoji pred očmi Kristusov vzor enotne in nerazdružne zveze s Cerkvijo, da želi, da bi krščanski zakon posnemal to enotno in nerazdružno zvezo tudi po smrti enega od zakonskih, da bi torej tudi po smrti te trajne zveze ne porušila. Drugi zakon je Cerkvi vse slabša podoba zveze Kristusa s Cerkvijo.

Zato pa Cerkev, čuvarica zakramentov, brezpogojno drži in brani enotnost in nerazdružnost zakona in nikdar ne odneha samovolji ljudi. Cerkev gleda vse bolj daleč, kot pa gleda človeška strast. Kako veličastno mirno ji je znala kljubovati! Kakšne slavospeve ji mora peti zgodovina!

V rimski državi je bil ob nastopu krščanstva zakon tako propal, da so Rimljanke štele leta ne po številu konzulov, kot je bila to navada, ampak po številu moških, s katerimi so bile poročene in potem razporočene. Krščanska zahteva po enotnosti in dosmrtnosti zakona se je zdela neznosno stroga in jih je odvrčala od krsta. Pa Cerkev ni popustila ne zahteve omilila.

V Korintu, kamor je trikrat osebno prišel sv. Pavel, je bila nravna propalost na višku. Pa je apostol brez pomisleka izobčil Korinčana iz Cerkve, ker je živel v grešnem zakonu. V svojem prvem pismu do Korinčanov obširno piše o sveti nerazdružnosti zakona in prav nič ne popušča.

Ko so začeli tudi divji narodi sprejemati krščanstvo, so imeli za to strogo zahtevo glede zakona malo razumevanja. Velike težave so vstajale za misionarje. Polagoma so se pa množice s svojimi knezi le začele vdajati, ko so uvidele, da Cerkev niti za las ne odneha.

Za vlade papeža Leona Vel. (440—461) se je n. pr. oglejski škof obrnil v Rim z vprašanjem, kaj naj stori več žen, ki so menile, da so njih možje v vojski padli in so se v dobri veri iznova poročile, njih možje so se pa medtem vrnili. Papež je pod kaznijo izobčenja opozoril, da je le njih prvi zakon veljaven in se morajo drugi zakoni nemudoma raziti, tudi če so se iz njih rodili otroci.

Ko je hotel 1193 francoski kralj Filip Avgust svojo zakonito ženo Ingeborgo, dansko princezino, zavreči in se poročiti s cvetočo Nežo, vojvodsko hčerjo, je papež Inocencij III. zaklical kot Janez Krstnik Herodu: »Ni ti dovoljeno!«

Omenili smo že angleškega kralja Henrika VIII. Takrat je vladal Cerkev papež Klement VII., katerega opisujejo zgodovinarji kot malodušnega, neodločnega in šibkega. Slavni Pastor trdi o njem, da v vseh 11 letih svojega papeštva niti enkrat ni bil kos svoji nalogi. Pa je tudi njega Bog tako vodil, da svetosti zakona ni izročil pohoti nasilnega kralja.

Cerkev se nikdar ni dala premotiti kakšni zmedi. Saj dobro ve, kje so najgloblji temelji posamičnikove, družinske in obče sreče. Nesrečni zakonski se ji sicer do dna duše smilijo; dobro pa pozna usodne posledice, ki bi sledile, če bi količkaj popustila.

Kdor torej razdira zakon, je podoben otrokom, ki so zavrgli modrost celih stoletij in so na njeno mesto postavili svoje vpitje in kričanje. Tak človek se pač ne zaveda, koliko bojev in odpovedi celih krščanskih rodov je bilo treba, da so bile najtemnejše strasti vsaj deloma obvladane in da je prišlo do zmage to, kar je v duši čisto in plemenito.

V.

Zahteva po enotnem in nerazdružnem zakonu ni lahka. Koliko sporov z vero in vestjo je iz nje nastalo, koliko odpadov se je izvršilo zavaljo te zahteve! Celo apostoli so se zgrozili, ko je Kristus stopil s to zahtevo prednje, in so zaklicali: »Če je taka z možem in ženo, se ni dobro ženiti« (Matej 19, 10).

Zato pa treba pred zakonom vse dobro preudariti. Ako se kdo odpravlja na večmesečno potovanje, bo dobro premišljal, koga bi vzel s seboj. Pri zakonu pa ne gre za nekaj mesecev, ampak za vse življenje in jima skoro vse postane skupno.

Se večje pazljivosti je treba v samem zakonu. Prstan bodi zakonskima res simbol večne zvestobe. Ker pa dejanja nastanejo iz želj, želje pa iz misli, je včlovečeni Bog že kar tukaj postavil ograjo, rekoč: »Jaz pa vam pravim: vsak, kdor gleda žensko, da jo poželi, je že prešuštvoval z njo v svojem srcu.« Ista zapoved velja za ženo. Pri Judih so zakonsko nezvestobo kaznovali s smrtjo. Pri kristjanih bi se pa še govoriti ne smelo o njej, saj so vendar člani Kristusovega skrivnostnega telesa in jim iz zakramenta sv. zakona sproti dotekajo vse potrebne dejanske milosti.

Kaj torej treba storiti?

Če kje, velja tu stari izrek: priložnost dela grešnika. Vsak od zakonskih se mora skrbno čuvati. Človeška slabost je velika.

Strast se večkrat hoče skriti tudi pod krinko prijateljstva. Toda prijateljstvo med moškim in žensko je možno le pri izredno visoko stoječih osebnostih; le te vidiijo osebnost, ne pa spola. V vseh drugih »prijateljstvih« med moškim in žensko se pa skriva spolnost. Že ko si podasta roko, pogled, vstajajoče čustvo, težnja po bližini, nežnosti, prijetna vznburjenost: v vsem se razodeva. Isti pogovori o slovstvu, umetnosti itd., ki so jima zdaj mikavni in prijetni, bi na mah postali dolgočasni, če bi se vršili z osebo istega spola.

Mnogo razdorov in ločitev zakona imajo taka »prijateljstva« na vesti. Naj se torej nikdo ne vara z njimi!

Če mož išče več umevanja pri drugi ženski osebi, mu njegova žena polagoma omrzi. Isto je z ženo: četudi jo kakšen drugi moški bolj razume, kot soprog, mora vedeti, s kom ji je treba iti skozi življenje.

Strastnost zbeži, ljubezen pa ostane, potem se pa od leta do leta krepijo srčne vezi; otroci, skupno veselje in skupna žalost, skupni napredek k popolnosti: to in še mnogo drugega ju čedalje bolj združuje.

VI.

Če pa so srca kdaj docela razdvojena in se ta dušna odtujenost in morda celo sovražnost javlja tudi na zunaj v nasiljih, žalitvah in nezvestobi, je Cerkev uvidevna in dovoli ločitev zunanjega skupnega življenja, a si zakonska tudi poslej ostaneta mož in žena. In še takrat Cerkev poprej vse stori, da se srca zopet zblížajo in spravijo. Mnogokrat je vstala misel na ločitev le iz hipne vzburkanosti ali prevelike črnoglednosti; ko se zakonska pomirita in razgovorita, zopet posije izza oblakov družinska sreča, in sicer morda še lepša kot prej, saj bosta zakonska poslej še bolj pazila nase.

Cerkvena postava ima pravico in dolžnost, določiti vzroke, pogoje, način in jamstvo take ločitve zakona, da se zagotovi blagor družine in se preprečijo vse nepravilike, ki pretijo zakonskemu drugu, otrokom in splošni blaginji. Pa tudi državna oblast si upravičeno lasti pravico, da stavi ob ločitvi zakona svoje zahteve, ki se tičejo državljskih pravic in dolžnosti.

F. Z.:

Preprostost srca.

Toliko se govori o preprostosti. Vse bi jo hotele, ker je to obenem utrip moči in napredka polnega hotenja, prizadevanja, notranjega miru. Malo pa jih je, ki jo posedujejo. Zakaj, biti v resnici preprost, se pravi imeti vseskozi izobražen značaj, se pravi odkrito misliti, govoriti in ravnati.

Človek je dvostransko bitje. V njem se borita dve naravi. Njegovo hrepenenje stremi po čistosti in resnici, rad bi bil dober, poln vneme in moči za dobro. Hotenje njegovo se dviga kot orel do najvišjih višin. Toda na možnost se opira teža lenobe, ničemurnosti, strasti in ga vedno znova odrača od ravne, jasne poti do cilja.

In ker se nam je boriti s takimi močmi vsak dan in vsako uro, zato je pot do preprostosti, do spojitve hotenja in izpolnjenja tako težavna.

Toda borba se izplača in zato hočemo pogledati globlje v naše življenje in videti, kako bi si same lahko pomagale.

Iz srca izhaja vse dobro in vse zlo. Naše najskrivnejše misli in mnenje so izvor vsake besede in vsega početja. Nobeno človeško oko ne vidi v te globine. Koliko misli, ki nikdar ne pridejo na dan! Toda vsaka, da prav vsaka nas povzdigne ali poniža. One, samo one, dajejo našim dejanjem vrednost in neoprednost.

O, koliko samoljublja, ponosa, prevzetnosti je tu skrito! Pretehtajmo pošteno dejanja enega dne do njih korenin! In sramujmo se pred Bogom in pred nas samimi!

Potem pa idimo pogumno k preobrazbi! Čista, popolnoma čista mora postati vodica našega srčnega virčka! Volja lahko uniči strupe. Pomagati hočem, da storim drugim dobro, ne iskati sebi slave in sijaja! Delati hočem, da polno in prav izpolnim svojo življenjsko nalogo, ne da postanem bogata in slavná. O drugih hočem govoriti dobro, ne iskati njih napak, da bi tembolj slovela moja šibka krepost. O sami sebi hočem rajši molčati, kot govoriti v hinavski ponižnosti o slabostih, ki bi me le povelicevale.

Proč z vsako preračunljivo mislijo! Nočem se zdeti boljša, lepša, pametnejša kot sem v resnici.

Ničesar nočem storiti skrivoma, česar bi se sramovala v luči. In duša naj mi bo taka, da bo brez strahu pred pogledom, ki jo umeje.

Hočem, hočem, ej tu tiči jedro — kajti z vsemi dobrimi nameni, ki so le na svetu sklenjeni, ni zadovoljno naše vroče hrepenenje, ki hoče dalje, višje — do neba. Vprašaj svoje srce v tihi uri, ako se zadovolji z vsemi dobrimi mnenji in nameni, ki tiče v minljivosti? Ali bodo vztrajali tudi če bo besnel vihar ob tvojem hotenju in besnel v tvoji notranjosti boj za najvišje in najboljše?

Vprašaj se in potem išči dokler ne najdeš, kar je vredno tvojega truda in tvojih žrtev; dokler ne veš, kje zajema lahko virček tvoje duše čisto, najčistejšo vodico.

France Borko:

Psalm.

*Ljubljeni v naših spevih,
s svetom že budimo svoje citre.
Ko izhod jutra razveseliš,
slutimo Tvoj mimohod.
Pridi, ah prididi, Gospod!
Griči se ogrinjajo z ukanjem
in bori srebrni se klanjajo.
Pod krili Tvojih nebeških peroti
smo v vsej tej lepoti ...
Na pragu čujemo stopinje večera.
Naše duše so hrepeneče ...
Ah prididi, večni Krmar!
Popotnico že brenkamo ...*

„Svoje duše ne prodam!“

Misijonar o. Maks Kassiepe, O. M. J., pripoveduje:

Misijon v K. (v Nemčiji) je bil končan. Eden izmed misijonarjev je ostal še kakih štirinajst dni v glavni župniji, da je imel duhovne vaje za otroke kot pripravo na prvo sveto obhajilo in da bi obenem dal priložnost za spoved onim, ki so se sicer nekoliko udeležili misijona, ki pa niso imeli časa ali pa poguma, da bi šli k zakramentom.

Nekega dne pokličejo patra v govorilnico župnišča, kjer ga pričakuje starejši, fino oblečen gospod, ki je trepetajoč od razburjenja izpovedal sledeče: »Gospod pater, imate pred seboj človeka, ki vas je v zadnjih dneh pač stokrat preklel. Najrajši bi vas bil ubil.«

»Sem vam li kaj žalega storil, ljubi moj gospod?«

»Ne, tega ne.«

»Ali pa sem pri pridigi izrekel besedo, ki vas je razžalila?«

»Sploh nisem bil pri nobeni vaših pridig; toda sedaj bi se rad pri vas spovedal in bi vas najprej rad prošil za odpusčenje, da sem imel tako sovraštvo do vas.«

»O, če ste se odločili za spoved in za poboljšanje življenja, potem vam je vse davno odpuščeno, potem ste mi ljub prijatelj. Dajte mi roko, in potem pojte mirno v cerkev, da uredite stvar s svojim Bogom! Takoj pridem v spovednico in vam bom pomagal. Videli boste, da ni težko.«

Raffael da Urbino

Marijino kronanje (1503)

»Toda, gospod pater, rad bi se z vami vendarle poprej o nečem drugem pogovoril, kar v spovednici morda ne gre tako dobro. Svobodno tudi morete uporabiti to, kar Vam pripovedujem, posebno če morete s tem vlti poguma drugim ubogim grešnikom, ki so v podobnem položaju.

Sem 60 let star, brez otrok in 15 let sem vdovec. Že prej sem bil mlačen kristjan, a dokler je živela še moja žena, sem vsaj za veliko noč še prejemal svete zakramente.

Kratko po smrti svoje žene sem vzel k sebi mlado dekle kot gospodinjo, ki je bila dobro in krščansko vzgojena, a je bila po meni zapeljana. Do tega misijona sem živel skupaj z njo. Poročiti se nisva mogla, ker je bila nizkega stanu in brez izobrazbe. Ker je morala vzdrževati starega bolehnega očeta in bolne brate in sestre, je bila odvisna popolnoma od moje milosti. Dobivala je visoko plačo, dajal sem ji mnogo daril in imela je v moji hiši zelo udobno življenje. Samo enkrat pred trinajstimi leti, ko pri spovedi ni več dobila odveze, mi je napravila prizorček in je hotela iti. Toda s tem, da sem najmlajša dva od njenih bratov in sester na svoje stroške poslal v zavod za bolne na pljučih, sem zopet pomiril njeno pekočo vest. Od tedaj ni šla, prav tako kakor jaz, nikdar več k spovedi.

Šele vaše pridige pri tem misijonu so jo zopet vznemirile. Šla je tudi k vam k spovedi in od tedaj ni hotela več ostati v moji hiši.

Bil sem divji na misijon in na misijonarje. Koliko sem v teh dneh brezbožnega govoril, sumničil duhovnike, se dekletu laskal, pa ji zopet grozil, samo da bi jo napravil uslužno svojim željam, tega sam več ne vem.

Že sem ji obljubil darilo en tisoč mark poleg njene plače, samo če le eno leto še ostane pri meni. Zastonj!

Skušal sem jo oplahiti s tem, da sem ji rekel, kaj si bodo pač ljudje mislili in govorili o njej, če tako nenadoma zapusti mojo hišo.

Odgovorila mi je enostavno: »Ljudje naj rečejo in naj si mislijo o meni, kar hočejo; če le naš Gospod Bog zopet dobro misli o meni, in če le morem samo sebe zopet spoštovati in najti pred samo seboj zopet mir.«

Pravil sem ji, kako bo tožil in jadikoval njen stari bolni oče, in kaj bo pač z njenimi brati in sestrami, če ne bo več mogla zaslužiti visoke plače. Naj si vendar izbije iz glave pobožne muhe in naj veselo uživa življenje. Ko bo starejša, in ko bodo preskrbljeni bratje in sestre, potem da more še vedno začeti pobožno življenje.

Ostala je stanovitna pri svojem sklepu, da gre takoj naprej: »Rajši jem suh kruh in delam, da mi bodo prsti krvaveli, kakor da ostanem samo še eno uro v grehu ali da sprejemam grešni denar.«

Od jeze in ključovalnosti, da me je tako odbila, sem bil kot ob pamet. Stavil sem višje in višje ponudbe; nazadnje sem ji ponudil deset tisoč mark, samo če ostane le še pol leta pri meni. Bil sem prepričan, če bo le enkrat zlomljen vpliv misijona, bo ostala tudi še dalje. Za to bi bil že poskrbel. Dà, če bi bil le ta prokl... misijonar že naprej! Oprostite, gospod pater, da ponovim ta sramotni izraz. V onih dneh sem bruhal še hujše kletvine proti vam. In veste, kaj mi je naposled odgovorilo ubogo dekle?

Še jo vidim pred seboj; s solzami v očeh se je obrnila od mene rekoč: »Naj vam bo ljubi, Bog milostljiv; ne morem drugače... svoje duše ne prodam!«

To je bila njena zadnja beseda; takoj nato je zapustila hišo in se ni več vrnila.

Ko je odšla, se mi je polagoma povrnila pamet. Sramoval sem se pred ubogim neizobraženim dekletom, koje stisko sem tako dolgo izrabljal na najpodlejši način, in ki je pokazala zdaj več značajnosti, kakor mož, ki se je smatral za izobraženega in dobro vzgojenega. Ta mož sem bil jaz. »Svoje duše ne prodam!« tako mi je rekla. Kakšne boje je pač prestala, preden se je prebila do tega sklepa! In jaz.

sem hotel biti mož z zrelo življenjsko izkušnjo! Mene bi bili morali moji sivi lasje že davno pripeljati do razmišljanja! Kdo ve, če ne bo že kmalu bila moja zadnja ura? Zdravnik je ugotovil že pred več leti hudo srčno hibo. Postal sem resen. Mogoče je ubogo dekle medtem za me molilo. Kratkotmalo, čutil sem, kako se je v moji notranjosti nekaj odluščilo, kar je vsa ta leta imelo ujete moje čute. Slednjič sem se vrgel na kolena in sem se ljubemu Bogu zahvalil, da je po misljonu privedel stvari do tega obrata.«

Tilki Kunčičevi v spomin!

V zgodnji pomladi v letu 1929 smo se dekleta zbrale k dekliškemu sestanku. Razmotrivale smo o tekmah, prireditvah, naših javnih telovadnih nastopih in o vsem, kar bi se dalo v krožkuboljšati in olepšati. Sklepov polne, smo se razšle na svoje domove. Med potjo me ustavi Tilka in mi reče: veš kaj, moja dolgotrajna želja se mi je izpolnila, v samostan pojdem, sprejeta sem. Ne malo sem se začudila, ne radi nesposobnosti, — saj je bila tako skromna blaga duša — ampak njena požrtvovalnost v krožku; bila je ves dolgi čas orliška predsednica, skrbela je, in se trudila za blagor deklet, dasi je imela do doma dobro uro hoda, prišla je z obrazom vedno veselo se smehljajočim — a da bi iz mladosti veselega življenja vstopila v tihotno povsem drugo življenje, mi ni ugajalo. Umevam tihoto sreče, nisem ji zavidala — ampak, hudo mi je bilo, prosila sem jo, naj vsaj to poletje ostane med nami sosestrami, da izvršimo to, kar smo pravkar pri sestanku sklenile. Moja želja — Bogu hvala, je bila izpolnjena, ostala je.

Prišel je odhod. Duši dobri, mnogokaj bi si bili radi povedali, toda — le kratki z Bogom, in odšla sem s težkimi koraki, s tugo v srcu zavedajoč se, da je krožek izgubil nekaj velikega iz svoje sredine.

Tilka, semeniška sestra usmiljenk. V drhtenju si pričakovala dneva, ki se Ti je vedno bolj in bolj bližal, da postaneš nevesta Kristusa. Eno veliko hrepenenje Te je bilo po združitvi z Bogom, zato niti nisi opazila, da je Tvoje telo začelo hirati. Neizprosna jetika te je položila na bolniško postelj, ki si jo nekoliko časa prebila v Radečah, potem v mariborski bolnišnici. Videč, da zdravljenje ni nič napredovalo, so Te vzeli tvoji ljubi domači na svoj dom. Zavzeli so vso pažnjo za Te, Tilka, skrbeli so in se trudili, da bi zadobila v domači negi zdravja — a božja volja nam te je utrjala ob zatonu maja iz naše srede.

Tilka, pri nebeški Mamici si, se smehljaš, raduješ se svoje zmage nad zemskim trpljenjem, glej na slabotne, sprosi pri nebeški Mamici, da nam pomaga priboriti si prej ali slej, nebes domovinstvo.

Anka Zupe.

F. Z.:

Prava hči.

Hči ne sme nikdar vprašati: »Kakšno mater imam?«, ampak: »Kakšna hči sem? Sem prava hči? Ali živim za vse veliko v ponižnosti in veliko-dušnosti, vsepričujoči ljubezni, nesebični ljubeznivosti hčere — ali sem le drobec ali karikatura hčere?« S takimi in sličnimi vprašanji pričanja prava samostojnost hčere.

Charles Silvestre, poslovenil Niko Kuret:

Zvesta do konca.

Roman.

(Nadaljevanje.)

X.

Bila je že polna pomlad. Treba je bilo opleti krompir in ga obsipati. Obetal se je lep, listje je bilo gosto in lepo zeleno. Materi je Dragica dajala poguma, zato je delala z večjo prizadevnostjo. Fansat se je pokazal krepkega

delavca. Ob četrtkih pa so Vona, Tina in Nonot pomagali po svojih močeh, med tem ko je stari oče oskrboval živino.

Prišel je križev teden. Že zgodaj je dospela Dragica v Rieux. Spremljali so jo obe deklici in Nonot, ki so bili praznje oblečeni.

Župnik Verdier je maševal. Dragica je brala v molitveniku besede, ki ne minejo: »Vzklikajte od veselja Bogu, prebivalci zemlje!« Blažena od sreče, ki ni bila od tega sveta, je klečala v luči svoje duše. Župnik je prebral evangelij dneva: »Resnično vam povem, karkoli boste prosili Očeta v mojem imenu, vam bo dal...«

Nič ni razlagal, ampak je maševal dalje. Dragica je molila. Obraz je bila sklonila in roke sklenila.

»Daj mi, kar te prosim za dom. Daj mi moč, da bom prav delala. Čuvaj vseh boleznih Tino, Vono in Nonotja, ki so kakor male sirote. Naj bodo dobri. Moj Bog, jaz nisem nič, ti pa moreš vse.«

Ko je bilo maše konec, so zvonovi zvonili za procesijo. Verniki so se razvrstili pod svodom in učiteljica je popeljala otroke naprej. Sledile so žene v črnih ogrinjalih in z molki med prsti ter dekleta v svetlih životih.

Prikazal se je župnik Verdier s posrebrenim križem v roki. Sledil mu je njegov ključar, star rieuški kmet.

Solnce je bilo visoko in zdelo se je, ko da hoče zvonjenje odgnati nekaj oblakov, ki so plavali na nebu.

Pričele so se litanije vseh svetnikov. Med tem je sprevod prešel trg ter se znašel in zožil v votlem kolovozu, ki je zavil v košato zelenje, kjer so se iskrili svetli rosní biseri.

Župnik Verdier je stopal po neskončni sveži tišini, pod vejevjem hrastja, ki se je preraščalo, hodil je in klical množico angelov in svetnikov, apostole in nedolžne, ki jih je bil krutež pomoril, svečenike, puščavnike, menihe-delavce, mučence, ki iz njih za stoletja vre studenec krvi, ki očiščuje svet. In dvigal se je odgovor zemlje, odmev iz bližnjih gozdov.

Na ovinkih so stali križi, okrašeni s šopki cvetlic. Tedaj je otrok pozvonil z zvončkom in župnik Verdier je blagoslovil klečeče vernike. Vsi so zopet vstali in pazili na korak, da se sprevod ne razbije. Dragica je pridružila svojo molitev dihu svojega domačega kraja in prosila Boga, naj odžene nevarnost, ki čaka neprestano.

»Daj in ohrani nam sadeže zemlje!« je pel župnik Verdier.

Latinski spev je bil lep kakor prožna hrastova veja.

Za vse je odgovarjal ključar, možakar, ki ga je bilo trideset let poljskega dela izsušilo in storilo podobnega črni vinski rozgi:

»Usliši nas, Gospod!«

Vsi so vedeli, da prinašajo oblaki obilo strel in toče, ki pobije žito.

»Daj večni počitek našim vernim rajnim!«

Pri tej priprosti poti, koder je hodila izza stoletij vsako leto procesija z istimi obredi in istimi spevi, sredi iste pokrajine, so stopali mrtvi pred živimi in preplavljali ravan in griče v velikih molčečih trumah, ki so bile nevidne kakor solnčni zublji.

Od spodaj se je od cerkve pozibavala molitev zvonov. Verniki so dospeli po porastlih poteh iz košatega zelenja na ravan, ki se je na njej obzorje izgubljalo v nedogled. Bajerji so odpirali v sivomodrih razdaljah srebrna žrela, ki je v njih kakor iznenadeno trepetalo solnce. In pod blestečo črto reke so se razgrinjali pisano barvani obrisi zemlje, posejane z ržjo, pšenico ali ogrščico, ali pa je gorela tu pa tam v cvetju bodičevja. Tedaj je pograbil veter latinske molitve, tisočletne prošnje, ki so prihajale iz srca človeka, ki je bil tu doma, in jih ponese v božjo neskončnost.

Dvojna vrsta se je obrnila k trgu, se mu bližala in se ožila. Ves živ je bil ta ozki konec, tvorila ga je deca. Cerkev je odpirala temačno koničasto odprtino vrat, ki so v njej sveče, prižgane na oltarju, bile kakor zlate zvezdne pike. Žene, matere in vdove, ki so prihajale zadnje, so bile kakor tiste žalostne sohe, ki jih je podobar v dobi, ko je bila vera še živa, klesal iz kamenja po katedralah.

Še poslednji blagoslov z oltarskih stopnic in cerkev se je izpraznila. Dragica je šla iz cerkve še vsa polna molitve s polja. Ustavila se je za trenutek pred vrati. Nonot je skrival za hrbtom šopek cvetlic, ki jih je bil nabral.

»Na, Dragica, to je zate,« je rekel in ga ji ponudil z ljubko rezkostjo.

Vzela je cvetlice in poljubila malčka. Potem je poklicala Tino in Vono, ki sta čebljali z vrstnicami. Toda opazila je Clémentino Queyroxjevo iz Lascaudja in stekla je k njej.

Clémentina, hči čevljarja Queyroixa, je bila vzrastla z Dragico, igrala se z njo, se šolala na istih klopih. Ni bila lepa, a obraz ji je bil odkrito prijazen in svež kakor rdeče jabolko, oči pa je imela prosojno modre. Ljubeznivo je izrekla svoje obžalovanje, da Dragice več ne vidi v Lascaudju.

»Nič ne prihajaš več k nam. Hudo mi je, toda razumem. Vem za vse delo, ki ga opravljaš, revica. Vsi v soseski se čudijo. Za hip smo mislili, da bo Genettovina na prodaj. Ne bodi huda name, če tako povem. Kako le zmoreš?«

»Ni tako težko, kakor si misliš. Kadar ti je kaj prav pri srcu, zmoreš vse. Sedaj pa nam pomaga Lionnou Fansat in zdi se mi, da so zli dnevi mimo. Šli bova lahko ob nedeljah na sprehod nabrat si vresja.«

Dragica je bila prišla Nonotja za roko. Med hojo je poskakoval z noge na nogo. Vona in Tina pa sta hodili pridni pred njimi.

Lascaud se je nahajal na genetski strani. Dragica je pospremila Clémentino do Croix-du-Repaire, kjer se cesta cepi. Veseli sta bili, da se lahko pomenita o domačih rečeh in ljudeh. Že dolgo nista imeli te prilike. Ko sta se hoteli ločiti, ju je prehitel Jacques Lavergne in gibčno skočil s kolesa. Pozdravil je Dragico in se nasmehnil Clémentini.

»Kakšna sreča, da Vas dobim z Vašo ljubko prijateljico! Mar ne pridete nocoj na ples? ... Pa mislim si, da to ne gre, saj žalujete.«

Nastal je molk. Dragico so bolešno presenetile nagle besede mladeniča, ki je še jasneje pokazal svojo lahkotnost, ko se je opravičeval.

Jacques Lavergne je porival kolo z roko in poprosil Dragico dovoljenja, ali jo sme nekoliko pospremiti. A odgovorila mu je, da se ji mudi in da nič kaj ni razpoložena za razgovarjanje.

»Sem Vas morda ranil?« je dejal in uprl vanjo vžaloščene oči. »Če bi bilo tako, bi bil zelo nesrečen.«

Brž je skočil na kolo in se odpeljal proti Rieuxju. Dragica se je vračala proti Genettovini, pa si je očitala, da je bila osorna s fantom, ki je morda lahkomišel, a ji vendar tako rahlo govori.

Nonot se je bil izgubil v stran in je v jarku v travi zasledoval zeleno kobilico. Stekla je k njemu, ga dvignila v naročje in ga poljubila s takim žarom, da je še njo samo presunilo.

XI.

Dragica se je zdaj mogla odpočiti. Lionnou Fansat se je pokazal prav marljivega pri delu. Obsipali so bili krompir, opleli žito. In čakali so, da dozori poletje, ko se prične žetev. Pokrajina se je znova zresnila. Kazala se je trpkost v njej, moč in barva, ki sta prihajali od solnca, ki je delalo družno z ljudmi. Trava je bila potemnela in se okrepila. Vrhovi skal so bili kakor zlato in po dolini se je odpirala pravljurna pot vzdolž ob reki, kjer se je zrcalila vsa lepa

pokrajina. Poldanski zrak je bil ves v blestečem trepetu nad žitnimi polji, ki so rumenela in so se jim bilke nagibale vedno bolj pod težo zrnja. Vse naokrog se je porajalo meso in kri za vse in še duša povrhu.

A vse je ostajalo preprosto in skrivnostna koprena se je neslišno trgala.

Bil je tisti zlati čas snovanja, ko moreš presoditi, koliko bo pridelka. Bilo je le še malo do košnje. Ob četrkih in nedeljah je gnal Nonot prav sam živino na beauški pašnik, ki so ga bili zgodaj pokosili. Bil je nepopisen, kadar je hodil za kravami z otko na rami, trikrat daljšo nego je bil sam, kljub temu pa prav moški, s čepico malo postrani in okroglih méč. Žvižgal je, Brunetta pa je skakala okoli njega in se dotikala njegove rame. Govoril ji je in poskušal dati glasu moško barvo. Potem je postala pokorna in ponižna, ko da ji ukazuje stari Villard.

Nocoj — bil je ponedeljek v kresnem tednu — je Dragica odšla na polje. Sedla je pod svež in zelen obok, ki so ga tvorili zlahtni orehi na koncu seno-žeti. Krave so se mirno pasle in tišina zraka je bila tako neizmerna, da si slišal šum trave, ki so jo mulile. Brunetta se je bila spravila na majhen grič. Tam je sedela in zavihala rep. Prednji nogi je bila stisnila drugo k drugi. Bila je vsa negibna. Edino glava se ji je obračala zdaj sèm, zdaj tja s čuječimi pogledi. V njeno črno dlako je prehajala motna svetloba spokojne radosti. Dragici ni bilo treba ne klicati, ne ukazovati. Če je katera krava zašla v grmovje, jo je Brunetta v enem skoku prignala nazaj. Potem se je vrnila na svoje mesto, da nadaljuje stražo. Ta resnost, ta obvladanost sta vedno vzbujali Dragičino občudovanje. Spominjala se je, da je Brunetta v dneh, ki so sledili nesreči, včasih sama pospremila čredo na pašo, čuvala in jo spet privedla domov. A njene misli so zapuščale to polje, kjer je svetloba postajala vse mehkejša.

Odkar jo je bil srečal Jacques Lavergne na kolesu, ko se je vračala od križeve procesije, ga je bila videla Dragica že večkrat v lepem vremenu. Prevzele so jo njegove ljubeznive besede in njegova nežna vztrajnost. Svojemu razpoloženju je klicala v spomin detinske dneve, ko so se igrali, odhajajoč iz rieuške šole. Bil je majhen, razgrajav in hudomušen deček. Potegniti za kito, uščipniti deklico ali spustiti ji v torbico kamenčkov, bile so to zanj preproste nagajivosti, ki se jim je še dolgo smejal. Videla ga je, dvanajstletnega plavalasega navihanca. Potem je bil odšel v mesto. V tišini nastajajočega večera in v hladu iz nevidnih studencev je pričela peti domače pesmi, da oživi samoto, ki je v njej včasih preveč skrivnosti.

Nenadoma je Brunetta planila pokonci in zalajala. Dragica je prestala s petjem in zagledala Jacquesa, ki je odrival leso. Bila je tako zmedena, da mu ni mogla odgovoriti, ko ji je rekel:

»Šel sem tod mimo pa nisem mislil, da Vas bom odkril kakor ptičico v gnezdu. Saj Vas ne motim, gospodična Dragica?«

In ne da bi čakal, da izpregovori, je sédel v nizko travo in uprl vanjo veselja polne oči.

(Dalje prihodnjič.)

V. K.:

Najina ločitev.

*Neviden kerub je udaril med naju
z mečem žarečim,
da sva se zaprla v njegovem sijaju.*

*In je meč svoj razklal na dvoje,
izročil ga Tebi in meni
za čakajoče v srcih dvoboje...*

Solnčne duše.

Kdo še ni srečal solnčne duše? Kamor pride, razširja svetlobo, žarni sij in prodira v najtemnejše bolesi srca. Vsak pozna in ljubi te solnčne duše. Blagor mu, ki ga srečajo na njegovi življenski poti in še srečnejši je oni, ki sam poseduje tako solnčno dušo. Najsrečnejši pa je ta, ki si je po brezpokojnem delu samopožlahtnjevanja ustvaril solnčno dušo, ker kaj je težjega kot s solncem prešiniti svoje bolesi — mrko srce, da ožarja nazadnje še druge? In kaj je lepšega? Če se je taka duša enkrat izobrazila z božjo pomočjo, potem se ji ne more nihče in niti najhujši sovražnik zoperstapljati, ker je dozorela po lastnem trpljenju in umeje vsakega človeka in slednjo bol, ker je premagala bol. Toliko je žalostnih src in ljudi in zato je prepotrebno mnogo, mnogo solnčnih duš, ki s njih tihoradostno nradjo, same sebe in lastno bol pozabljajoč, prinašajo solnčen sij v vsa srca.

Sestri Nežiki Marovt v spomin!

Pomlad je bila, ko si morala zapustiti samostansko šolo in priti domov, da si utrdiš zdravje za nadaljnje študije. Zopet je prišla pomlad, a ž njo se Tebi ni povrnilo zdravje. Na veliko žalost vseh, ki smo Te tako pristrčno ljubili, si nas zapustila. Božji Vrtnar je utrgal svojo ljubljeno cvetko. Oh, kako je sedaj hiša pusta in prazna, ko nam je ugasnil ta hišni žarek veselja! Tolaži nas samo upanje, da si obhajala, draga Nežica, veselejše »Alelujo« pri svoji nebeški Mamici, kakor bi jo obhajala med nami. — Oh, kako si se veselila svojega poklica, postati učiteljica! S koliko marljivostjo si se trudila, da se priboriš do cilja. Toda božja Previdnost je ukrenila drugače. Skrbi in težav, ki jih tudi v tem stanu ne manjka, si rešena. — Ljuba Nežica, še prepevajo ptički po vejah krog hiše, katerih si se kot znanilcev pomladi, tako veselila, misleč, da Ti bo pomladni zrak prinesel zdravja. S kolikim veseljem si pričakovala Jezusa v sv. zakramentu, ki Te je obiskal na Marijin praznik! Na Marijin god je Tvoja duša splavala v boljšo domovino, kjer upamo, da se enkrat snidemo.

Ž Bogom, ljuba sestra!

»Končan je boj, telo počiva
in duša rajski mir uživa.
Otrok Marijin, blagor ti!«

Tako Ti je ob grobu zaklicala Marijina družbenka, tako Ti kliče tudi Tvoja sestra

Cilka.

France Borko:

Oznanjenje.

Odpeljala si se z jutrom,
dalja je sled za teboj.
Rdeče so moje oči
in raduje me pesem — žalujka.

Tvoj samostan ima okna odprta v nebo.

Večeri moji so brez zvezd
in hrepenenje se trga iz mene ...

Storite svojo dolžnost, širite Vigred med svojimi prijateljicami!

Zlati listi.

Stopam ob zelenem robu poletnega gozda in jutranji veter ubira čudesnotiho v najskrivnostnejših strunah prastaro pesem. V najlepšem krasu se dvigajo kraljevskoponosne bukve in nežne breze. Njih vitke noge objemlje šepetajoče grmičevje. Še je vse razkošno in zeleno v barvah življenja, toda tuintam na vejah zatrepčejo zlati listi, kot da bi se dofaknila mimogrede hladna, resna roka njih mladega življenja in zadahnila in zašuštelala v poletno-radosten spev spomin minljivosti.

Mislim na vas, mlada življenja, ki hitite skozi poletno jutro življenja, odičena z vsemi barvami upanja, pevajoč v vsej radosti idealov. Toda v vaših vrstah zrem tudi mlada čela z zgodnjo bolj zaznamovana, od težke usode nagubana, in iz speva radosti čujem bolesten klic o minljivosti tega, kar je nekoč bogatilo in lepšalo mladino.

Toda ravno vam, mladim trpinom, bi hotela zaklicati: Radujte se, ker je usode roka vtakla zlate barve bolesti v radujoče zelenje vaše mladosti in dala priskajočemu spevu upanja temen glas resnobe. Ve, ste duše, ki jih ljubi življenje, močne, umevajoče, dobrotne. Ne brezskrbnim otrokom sreče, sitim in jemajočim je ovenčano mlado čelo s kraljevskim diademom milosti božje, ampak vaše, zgodaj preskušene hčerke trpljenja, nosilke križa. Vas so naredile zlate niti v zmagujočem zelenju življenja tihe in dozorele. V vaša srca je bilo dano prisluškovanje tuje bolesti, vaše roke bleste blagoslova in vaša čela diči dobrota. Niste več naskakujoče, rane noseče junakinje, ampak modre, olečujoča zdravila duše, zlate lilije v pestrem vrtu življenja.

Ne žalujte, ker vam je časih biti na strani v rajanju radosti, pri slavljenju »jaz«. Niso to izgubljene ure! Ne žalujte, če v zelenem vrhu vašega mladega življenja zaleskeče vedno več zlatih listov, vedno več bridkosti vas obiskuje noč in dan, ker izvoljenke Boga ste, svete pomočnice njegove in one duše, ki se jim samo od sebe odpira nebo.

Alfred Tennyson:

Henoh Arden.

(Iz angleščine prevedel J. D.)

(Nadaljevanje.)

Po poti ni z nikomer nič govoril,
domov hiteč. Domov? Je dom imel?
Korakal proti svojemu je domu.
Krasno popoldne je bilo, le mrzlo.
Naposled iz globin obeh zajed
meglà se privalila je in svet
v sivino zagrnila; pred očmi
odrezala mu je pogled po cesti,
le z desne, z leve ozek mu ostal je
razgled na seči, njive, pašnike.
Na goli veji ščinkavec je tožil,
skoz kapljajočo pa meglò padálo,
se obletaval je velo listje;
pršelo je vse bolj in se temnilo;
naposled skoz meglè je pajčolan
zagledal neko luč — bil je na cilju.

Tiho ko tat je šel po dolgi cesti,
ker zlo, nesrečo mu slutilo je srce;
zroč v tla in kamen pride k hišici,
kjer Ana je živela, ga ljubila,
kjer davno, v onih sedmih srečnih letih
se troje mu rodilo je otrók.
A v hiši luči nič in nič glasú!
(Le list z »Na prodaj« videl je na vratih.)
In tapal je naprej s to mislijo:
»Mrtvà je — ali vsaj mrtvà zamé!«

Tàk k malemu prišel je pristanu.
Za krčmo vedel tam je svoje dni:
po starem zbito gredlje je bilo,
črvido, trhlo, vse majávo že.
Da več je ni, je mislil; pa bilo ni

le gospodarja več; vdova Mara Lane¹ vodila krčmo je z zaslužkom pičlim. Kjer nekda hrup mornarjev je hrumél, zdaj potnik mirno našel je nočišče. Tu Henoh je ostal več dni in — molčal.

No, Mara Lane bilá je dobra žena in pa zgovorna: ni miru mu dala, prisedla večkrat je in pravila mu vse je vaške dogodovščine in nič sluteč, kdo tujec je — saj rjav je bil takó, ves sključen, nebogljén — s tem tudi zgodbo hišice njegove: dojenčka smrt, prihod uboštva v hišo, kák Filip dal starejša dva je v šolo in ju izšolal; in kaj let je snubil, kaj let odlašala je Ana, slednjič ga vzela in rodila sinčka mu. Ves čas povesti Henohu pogled se ni stemnil, spremenil ne obraz: kdor videl bi ga bil, bi vsak bil mislil, da manj ganila njega je ko starko povest; šele, ko je zaključila: »Ubožec se je vtopil, je zgubljen!« je važno s sivo ji prikimal glavo, šepetajoč: »Se vtopil, je zgubljen!« In globlji je ponovil glas: »Zgubljen!«

Al želel videti je njen obraz: »O, da bi zrl ji spet v obličje milo in vedel, da je srečna!« Misel ta ga je preganjala in gnala ga, da šel novemberskega je večera, ko se je delal mrak, prot vrhu klanca. Tam sédel je in tiho gledal doli. Sto misli mu rojilo je po glavi neizrekljivo žalostnih ... Medtem rdeči sij prijaznega plamena, sijoč iz zadja Filipove hiše, ga bliže k sebi vabil je: tak vabi svetilnik ptičico selilko, da kot blazna trešči vanj sè silo vso in s tem življenje svoje trudno ubije.

Filipov dom je namreč stal ob cesti, prav zadnji, če se gre od morja gori; za hišo vrt obzidan, štirikoten, in z vrati ven vodečimi na polje; v njem tisa rastla je vedno zelena; ob zidu ena tekla je steza, posuta s peskom, druga pa po sredi. Ognil se Henoh srednje je, ob zidu

se plazil je in skril se tam za tiso. Odtod je videl, kar bilò bi boljé, da videl ni, če žalost bi zmenila za to se, kaj je »bolje« in kaj »slabše«.

Pa kaj je videl Henoh tam tedaj? Na svetli mizi čaš in srebrnine leskèt; in ob domačem pa ognjišču na desni Filip je sedel, tekmèc nekdanji, takrat zapostavljeni, čvrst, lic cvetočih, s sinkom na kolenih; in sklanjala se je k njemu, očimu, je deklica, glej! druga Ana Lee, le vitkejša, visoka, svetlih las; iz roke ji bingljal na dolgem traku je prstanček in dete iztézalo ročice tolste je za njim zaman; in vsi so se smejali; a na levi je mati dete pogledovala, obenem pa se s sinom pogovarjala, ki stal je tam ob njej, visok in čvrst, in pravil ji pač kaj prijetnega, ker zadovoljno se je sam smehljaj.

Ko mrtvec oživelí videl zdaj je ženo svojo — ne več svojo! — in dete, dà, njeno — svoje ne! — v njega naročju; in ves ta mir, to srečo, to prisrčnost, otroka spoja lepa in velika, in onega kot kralja v tem kraljestvu, in oni imá ljubav otrok njegovih — ga je vse to (dasi mu Mara Lane to vse je že bilà povedala, al vida vtis močnejši je ko sluhal) do dna pretreslo: v strahu, da omahne, je zgrabil vejo; že strahotno hótél je krikniti, a zbal se je, ker v hipu, kot če bi vseh Sodnik v nje zagrmél, vso srečo bi ognjišča razdejal. Zato ko tat se hitro proč je splazil, da ne bi pesek škripal pod nogami; zidu se vrhnega je oprijemal, da ne bi pal in bi takó ga našli. Priplazil se do vrat je, jih odprl in tiho jih, kot šel bi od bolnika, zaprl za sabo — in bil je zunaj spet.

Tu rad bi bil poklekníl, a kolena so klecnila in pal je na obraz; zagrebel se je s prsti v tla in molil:

»Pretežko breme! Kaj so me rešili?
O vsemogočni Bog, Zveličar moj,

¹ Izgovori: Lejn.

ki držal si na pustem me otoku,
o drži me še v tej edinščini,
le malo še! O daj mi moč,
da ne povem ji, da ne zve nikoli!
Pomagaј mi, da ji miru ne zrušim.
Otrók naj tudi ne oговорim?
Res, ne poznata me — pa ... izdal bi se!
Nikdar! ... Ne dam poljuba očetnega
ni deklici, tej sliki matere,
niti ne dečku, sinu svojemu.«

Umolknil mu je glas, z njim misli, čustva,
in ležal je en čas kakor zamaknjen;
ko pa je vstal in spet nazaj korakal
nizdol v svoj samotarski stan, vso pot
si v trudne je možgane to-le vbijal,
ko da ponavlja pesmice pripev:
»Ne, ne povem, nikoli naj ne zvel«

(Konec prihodnjič.)

Lavin Korič:

Debora.

Čas »sodnikov«, 13., 12. in 11. stoletje pred Kristusom, je bil prehodni čas iz mozaičnega starega veka v čas kraljev in zato čas, v katerem je vrelo in kipelo, struje in stranke so valovile sem in tja. Versko in državno življenje se je gibalo takole na meji med dnevom in nočjo, zdaj ga je obsevalo solnce vstajajočega dneva, zdaj zatemnjevale sence pojemajoče noči. Knjiga »sodnikov« nam je ohranila iz onega viharneга časa nekaj dogodkov in prav grobih potezah: Levit razseka truplo svoje žene, da bi ljudi nahujskal na krvno osveto, nekega Aoda so poslali do moabitskega kralja Eglona, da se pogaja z njim, pa mu je prav lokavo porinil bodalo v trebuh, neki Abimelek je pomoril sedemdeset bratov na enem samem kamnu, neka žena je zabila spečemu gostu klin v glavo in neki oče je bil pripravljen darovati lastno hčer, misleč, da stori s tem Bogu dopadljivo delo. Takale barbarstva so mogoča samo v času npravne posurovelosti. Zato »sodnikov« ne smemo soditi po času evangelija, ampak po njihovem času; bili so ljudje iz kamenite dobe verske zgodovine, ljudje z ukoreninjeno divjostjo, ki se kaže v dobrem in slabem, včasih celo v nenaturnih oblikah in nudi svetopisemskim junaškim pesnitvam bogato snov n. pr. v junaških delih verskomočnega Gedeona in v Herkulovih dejanjih npravnega slabiča Samsona.

V nobeni knjigi svetopisemske literature in v nobeni dobi svetopisemske zgodovine pa ne nastopa na svetopisemski pozornici toliko žensk, kakor v knjigi in v času »sodnikov«: Debora in Jahela, Jeftejeva hči in Samsonova mati, Dalila in Ruta. Tudi te ženske moramo presojati le po njihovem času; njihovi značaji kažejo ono posebno zmes svetlobe in sence ženske veličine in neženske divjosti, po kateri so postale nekatere, posebno Jahela narodne svetnice svetopisemskega starega veka, nikoli pa svetnice po srcu evangelija.

Deborino življenje in delovanje bomo podali prav po svetem pismu, presojevali pa ga bomo po duhu »sodnikov« in po temeljni misli knjige »sodnikov«. Svetopisemske zgodovinske knjige nočejo nikakor podati kak nepomanjkljiv letopis časovnih dogodkov, njihov namen je marveč, da bi ljudje brali v zrcalu zgodovinskih dejstev božje misli in npravne postave, ki so v živih podobah utelešene. Tako hoče knjiga »sodnikov« pokazati narodu, da je narodna propalost vsakokrat narodova nesreča, da pa je bilo Gospodu kaj lahko rešiti ljudstvo iz sovražnikovih krempljev, ako se je spreobrnilo in poboljšalo. V nekem prejšnjem slučaju je Izraelce rešil neki levičar — desnica mu je bila suha — ki je pa prej vse svoje vojake odslovil, zdaj je pa rešila narod ženska roka, da bi se možakarji ne bahali in hvalili: Naše roke so to delo izvršile in naši meči so pobili Kananejca. To je temeljna misel Deborine povesti.

»Izraelci so spet hudo delali pred obličjem Gospodovim, sodnikov niso poslušali, uganjali nečistost s tujimi bogovi in jih molili, odstopili so s pota, po katerem so hodili njihovi očetje in čeprav so slišali zapovedi Gospodove, so vendar vse nasprotno delali,« pa jih je dal Gospod v roke Jabinu, kananejskemu kralju, ki je prestaloval v Azoru, in vojvodu njegove vojske Sisaru, ki je imel garnizijo v Harosetu. Dvajset let je Izraelce pestil Kananejec s svojo železno pestjo, dokler ni Abrahamovih otrok naučila stiska moliti in dokler ni mobilizirala molitev vse bojne moči neba, da jih rešijo železne pesti kananejske. In Izraelovi otroci so vpili Gospodu: »Zmaga na gori Tabor je strla jarem Kananejev in to zmago je započela žena Debora in dokončala žena Jahela, da se očitno pokaže zmaga božje moči in ne Izraelovih junakov.«

»Bila je prerokinja Debora, žena Lapidotova, ki je sodila ljudstvo tisti čas in je sedela pred palmo, ki se je imenovala po njenem imenu, med Ramo in Betelom na Efraj-

movem gorovju in Izraelovi otroci so hodili k sodbi v sleherni pravdi.« Debora — čebela — je bila potemtakem prerokinja in sodnica. Dar preroštva je bil dan razven Debori tudi drugim ženam; da bi pa bila še katere ženska razven Debore tudi sodnica, o tem svetopisemska zgodovina prav nikjer ničesar ne poroča. Po načinu, kako sveto pismo prav preprosto označuje prerokinjo Deboro za sodnico, moremo slutiti, da njeno sodno znanje in praksa ni bilo čisto človeško in nravno, ampak ožarjeno od luči od zgoraj; preroško in nadnaravno. Pod orjaško palmo, ki so ji ljudje rekli Deborina palma (kakor v Rimu »Tasov hrast«) je imela Debora sodne razprave in od blizu in daleč so romali ljudje tja, kakor h kakemu božjemu preročišču, da so dobili v svojih pravih nekrvave razsodbe in odgovore na važna vprašanja. Gotovo je prerokinja, ki je smela z odprtimi očmi globoko pogledati v načrte Večnega, smatrala svojo sodnijsko službo obenem tudi za nekako versko poslanstvo v narodu prerokov. Pri Izraelcih sta bili pravica in vera nerazdružljivi zvezani: učenik vere, pentateuh, je bil obenem tudi torá, zakonik javnega in zasebnega prava.

Poleg tega mirovnega poslanstva pod palmo pa naj Debora pribori kot sodnica pravico tlačnemu narodu tudi na bojnem polju, kakor so sploh imeli sodniki, ki jih je od slučaja do slučaja obudil Duh božji, v prvi vrsti reševati vojaške zadeve potem šele civilnopravne. Dočim so možakarji v Deborinih časih glave izgubili in v topi vdanosti krivili hrbte pod jarmom Kananejca, se je ona žena čutila dovolj močno, razvneti boj za svobodo in poklicati izraelsko moštvo pod orožje za sveto vojsko proti kananejskemu nasilniku. »In ona je poslala in poklicala Baraka, sina Abinoemovega, iz Kadesa Neftalijevega ter mu rekla: Gospod, Izraelov Bog, ti ukaže, »pojdi in pelji vojsko na goro Tabor in vzemi seboj deset tisoč vojakov izmed Neftalijevih in Zabulonovih sinov, jaz pa ti bom pripeljala k potoku Kisonu Sisara, vojvodo Jabinove vojske in njegove vozove in vso njegovo trumo in jih bom dala tebi v roke.« In Barak je rekel: »Ako greš z menoj, pojdem, če pa ne greš z menoj, ne pojdem.«

V boju proti Kananejcem je bilo poganstvo premagano in do malega osvojena od Boga očetom obljubljena dežela kot pozornica razodetja. Boj proti Kananejcem je bil verska vojna tako, kakor so bile pred Kristusom na istih tleh križarske vojne, vojevale s prav takim orožjem zaupanja v Boga »Bog hoče«. Na svečan način je prinesla Debora poveljniku Izraelovih borcev povelje Gospoda bojnih čet: »Gospod Bog Izraelov ti ukazuje.« Barak pa, ki je svojemu imenu »blisk« kaj malo časti delal, je imel na jeziku vse polno če in pa: če greš ti, grem, če pa ne, pa ne. Tako velik je bil v deželi ugled prerokinje; samo od njene bližine kakor od pričujočnosti žive skrinje zaveze, je Barak pričakoval popolne zmage. Pozabil je, da so se pred vero brez če in pa podirali zidovi jerihonske trdnjave, ki so jo smatrali za nepremagljivo, kakor hišice, ki jih otroci narode, in da more Gospod poslati legijone angelov na pomoč proti premoči Kananejca.

(Dalje prih.)

Dr. Fr. Debevec:

Kako si čuvamo zdravje?

(Nadaljevanje.)

Nadaljujmo poglavje o nalezljivih boleznih! Omenili smo na kratko, kako se treba čuvati opasne jetike. — Kako pa nastajajo razne druge kužne bolezni? Poglavitno na tri načine: a) po udihanju kužnih kali, b) po okužitvi z okuženimi jedmi ali neposrednimi dotiki ust (z nečistimi prsti itd.), c) vsled okuženja ran in ranic v koži ali sluznici (semkaj prištevamo tudi razne pike in ugrize te ali one živalice).

Kakšne bolezni nastajajo z infekcijo (= okuženjem) po udihanju? Influenca, tuberkuloza, škrlatinka, ošpice, davica itd. Seveda iste bolezenske kali se занesejo v telo tudi lahko na kakšen drug način.

Bolezni, ki nastajajo po okuženju jedil ali z neposrednim prenosom kali v usta, so: griža, legar, kuga, kolera; tuberkuloza (zlasti pri otrocih) itd.

Z okuženjem ran (tudi vsled ugrizov, pikov) nastajajo: zastrupljenje, šen, otrpni krč, vrančni prisad, smrkavost, steklina, spolne bolezni, trahom, malaria itd.

Razne živali in živalice raznašajo kužne kali in širijo bolezen: miši in podgane širijo kugo in kolero, bolhe kugo, uši pegasti legar, neki komarji malarijo, muhe razne bolezni.

Solnce, snaga, mraz mnoge kali uničujejo: solnčni žarki ubijajo kali (n. pr. jetične bacile v nekaterih minutah); posredna solnčna svetloba (n. pr. pri pooblačenem nebu, v sobi itd.) mora seveda več dni učinkovati, da doseže isti razkuževalni uspeh ko naravnost sijoči žarki. Zato neprestano kličemo: Solnce v naše domove! Okna odprta! Ven na zrak in pod svetlo neba obok! Kjer je tema, tam se skriva v zasedi bolezen.

Mraz ovira razvoj bolezenskih kali, le-te se najlažje in najbrže razvijajo pri višji toplini.

Snaga odstranjuje prah in v njem pomešane mnogokrat številne kali; snaga zahteva zračenje, pušča v sobe solnce in čist zrak. Pravilen je pregovor: Snaga — pol življenja.

Kuhanje jedil uničuje slučajno primešane bolezenske povzročitelje. Mleko zavremo v prvi vrsti v svrhu razkuženja.

Tudi perilo pri pranju, jedilno orodje prekuhavamo in s tem uničujemo razne bacile in koke.

Ni pa zavretje edin način razkuževanja. Poznamo tudi sterilizacijo (= razkuženje) brez polnega zavretja (=pri 100° C). Tako n. pr. sterilizirano mleko vsebuje tudi one važne kemične primesi, ki bi se z zavretjem razkrojile.

Poznamo dalje razkuževanja na kemičen način: s strupeno paro razkužimo sobe (n. pr. po smrti kužnega bolnika); v alkoholu shranjujemo razne instrumente, nekaj alkohola rabimo pri konserviranju sadja; z apneno vodo belimo in s tem razkužujemo stene; lizol, sublimat itd. raztopimo v vodi, v katero — po umitju z navadno vodo in milom — vtikamo roke, da jih še bolj razkužimo.

Tudi v pljuvalnik je treba vliti razkuževalno raztopino.

Naše telo samo ima važno lastnost, da v svojih celicah vstvarja protisredstva proti raznim kužnim povzročiteljem, ki so zašli vanj. Pravimo, da se telo imunizira (= se napravi neobčutno) zoper eno ali drugo okuženje.

Mnoge bolezni, enkrat prebolene, se iz tega vzroka več ne povrnejo: osepnice, ošpice, škrlatinka in cela vrsta drugih. Neke druge kužne bolezni zamorejo vstvariti le delno odpornost (imuniteto), ki se menjava, enkrat je višja, drugič manjša. Žal spada v to skupino tudi nevarna jetika.

Iz opisanih vzrokov je pri mnogih boleznih na mestu cepljenje zoper nje, s čimer se omogoča umetnim potom imunizacija.

Da se kužnih bolezni ubranimo je treba kužne vire odstraniti in se čuvati osebno okuženja. Bolnika je potrebno osamiti v posebni sobi, ali poslati v bolnišnico te vrste. S kontumacijo zabranimo občevanje bolnih z zdravimi. — Razkužijo se kužni viri, n. pr. voda, stranišča; bolnikovo stanovanje se kemično razkuži; okužene šole zapro; prepovedo raba živil iz bolnikove hiše; prepovedo zbiranja množic na skupnem prostoru. Mrčes, ki širi bolezen, treba čimbolj iztrebiti.

V času kužnih epidemij (= splošne širitve ene ali druge kužne bolezni) pazimo strogo na snago. Umivajmo si roke večkrat dnevno, zlasti pred jedjo; izpirajmo si usta. Izogibljimo se prostorov, kjer bi mogli priti v dotiko ali vsaj neposredno bližino kužnega človeka.

(Dalje prih.)

Vse cenjene naročnice vljudno prosimo, da brez terjatve poravnajo svoje obveznosti za letošnji letnik, ker s tem prihranijo mnogo dela in stroškov upravi. Vsem, ki bi ne poravnali naročnine, bi bila uprava primorana ustaviti list. Toliko v vednost in uvaževanje. [Uprava Vigredi.

Obličje tvoje.

Veš pač, da je lice tvoje zrcalo tvoje duše in da življensko izkušen poznavalec in upodabljaivec duš čitata v njej kakor v odprti knjigi? Čitata o tvoji dobroti in globini duše, o tvojem dvigu in o vseh tvojih zmago-slavnih bojih, a čitata tudi in vidita natančno — vse nizko in zanemarljivo in vse, kar se je izobrazilo v nevedno strast. Spoznala sta najmanjša nagnjenja nevoščljivosti, škodoželjnosti in ničemurnosti. Kaj moreš ti proti temu, da se ti čita odprto na obrazu, kaj tiči globoko v duši, kaj se bori v njej in se dviga in pada.

Si že kedaj premislila, kadar stopaš po cesti, sediš v olaku, ali drugače v družbi, da razodeva tvoj obraz poznavalcu življenja vso tvojo notranjost?

O, ženska ničemurnost je dostikrat tako velika, išče in iztika po vsem mogočem, da se olepša! In vendar ne zmore niti največja potrata ničesar spremeniti na izrazu obličja, ki zrcali dušo. Nasprotno, vsa onanja sredstva te prej postarajo in ne morejo nikdar zakriti nelepega.

Toda vem, da si lahko lepa, četudi te narava ni obdarila z onanjo lepoto. In lepa si, če je na obrazu tvojem izraz lepote tvoje duše... Izraz, ki priča o kreposti, ki v nji cvete, o volji, ki se utrjuje, o dobroti in požrtvovalnosti, ki vse presegata. Poteze se omilijo, oko in pogled se navdušita, ves izraz pridobi in postane lep, simpatičen.

Toda to ni vsak dan. To zahteva leta bojev, vzdiga in darovanja samega sebe najboljšim in najplemenitejšim nagibom duše.

P ♡ O ♡ M ♡ E ♡ N ♡ K ♡ I

Nikoli nimamo boljše prilike za dela ljubezni, kakor tedaj, če naj jih izkazujemo v svoji najbližji okolici. Vsako trpljenje pa tudi ljudi zbližuje; krog, ki ga imenujemo naš, se zožuje okoli nas, vsa potreba postane vidna, pa nam tudi pride prav do naših rok, vse naše naloge tedaj spoznamo in jih tudi rade vršimo, tako rade celo, da si jih želimo še in še. V ozkem našem krogu, ne daleč zunaj v svetu, pa nam tudi postaja srce vedno večje, toplejše in pripravljenejše za pomoč. — Iz pomoči pa, ki jo dajemo drugim, raste naša moč in tolažba. Splošno trpljenje lajša naše trpljenje. Sočutje odstranja trpljenje, ki bi ga morale same nositi. Ko se namreč zaživimo v tuje trpljenje, hoteč ga odstraniti, tedaj naše lastno trpljenje zatemni in izgubi svojo jakost. Namesto, da bi pasivno trpele, pa aktivno ljubimo.

Odgovori na pisma.

Razgovori z gospo Selmo.

Več jasnosti. Zadeva, o kateri pišeš, pride tudi o priliki na vrsto. Seveda ne kar tako tjavendan, ampak podkrepljeno z dokazi in navodili. Brez tega bi vse skupaj izgubilo vrednost in bi več škodovalo kot pa kori-

stilo. Seveda ostane vse zaupno. Veselilo pa bi me, če se še kaj oglasiš!

Pozna cvetka. Zopet si napisala dolgo pismo o vsem, kar Te je zadnje čase veselilo in žalostilo. Kakor vidim, si vso stvar prav resno vzela in to, da v svojem prizadevanju napreduješ, Te mora samo veseliti. Seveda pa zdaj ne smeš odnehati, niti en dan, niti eno uro. V duhovnem življenju ni nikoli počitnic in jih tudi biti ne sme; kajti vsak postanek že pomeni nazadovanje. Sploh pa taka trajna navada v stremljenju za dobrim preide že človeku v meso in kri. Drugega potem več ni treba kot stalne čuječnosti od naše strani in božje pomoči, brez katere itak nič ne premoremo. Vem, da to že sama veš, pa se mi je zdelo potrebno, da Ti še enkrat podarim. — Glede poklica pa kar mirno pričakuj, kako se bo uredilo. Če Ti nagaja bolezen, je to znamenje, da Te Bog noče v drugem poklicu, kakor si sedaj. Bodi pripravljena tudi na »ne«! — Zaradi vseh drugih zadev pa dobro in večkrat čitaj knjižico »Med pomladjo in poletjem«, ki je izšla pri upravi Vigredi; saj mislim, da jo imaš. Kadar utegneš, pa zopet kaj piši!

Vitka Jela. Tako je torej! Vedno lepše. Res hudo je na svetu. Tvojo željo sem sporočila upravi. Upajmo, da bo zdaj bolje. Bog!

Katica. Kljub vsemu, kar žalostnega pišeš, Te vendar mora navdati neko tiho veselje, neki ponos, da si ostala poštena in čista. Zato prav nič ne tuguj, da nisi dosegla tistega, kar si želela! Saj tega prav gotovo nisi želela, da bi venela ob poti, kakor odtrgana cvetka, ki jo vsak mimoidoči potepta v prahu. Zelela si si tihe, svete, dovoljene sreče v zakonu, ne pa tega, kar zdaj uživa druga. Le verjemi, da s pekočo vestjo in raztrganim srcem! Zato naj Ti ne bo žal! In tudi svojo nesrečo, ki jo seveda čutiš, — kaj bi je ne! — boš pri misli, da si si ohranila deklško čast in poštenje, lažje nosila. Kajti vsemu, kar nas dobrega ali slabega sreča v življenju, moramo najprej poiskati razmerje do Boga. Seveda včasih in morebiti le prepogosto zlasti pri naših srčnih zadevah — na to pozabimo, ker nam je srce, naše ubogo, nestalno srce, glavno merilo za naša čustva, za našo odločitve. Šele potem morebiti, ko se nam le-to izkaže za negotovo in nepravilno, se nam odpro oči za pravo. Bog pa nam da v takih slučajih marsikak pripomoček, ki se nam zdi neznan, a nas vendar le obvaruje nesreče. Če je bil v Tvojem slučaju ponos, nič ne dé; zdaj vidiš, da Ti je pomagal in si lahko Bogu zanj hvaležna. — Le kmalu se zopet oglasi, četudi mi nimaš o drugem pisati kakor samo o tem!

Nemifar. Tvoje obširno pismo me je malo iznenadilo in gotovo bi bila Ti storila isto, kar sem jaz: podvomila sem o njegovi pristnosti, zlasti ker si gotova dejstva v njem nasprotujejo. A kljub temu odgovarjam. V prvi vrsti naj Ti razpršim domneve o mojem resničnem imenu: žena sem, preprosta in učena le toliko, kolikor me je naučilo življenje gledati bolj s srcem kot pa z očmi tujo bol. Na razpolago sem v tem Vigredinem kotičku vsakomur, ki potrebuje moje pomoči, a osebo nikogar ne sprejemam, ne v uredništvu (kjer itak nimam ničesar iskati), ne na domu. Torej se boš morala zadovoljiti zgolj s korespondenco na tem mestu. — Glede Tvoje izpovedi se nisem prav nič prestrašila, saj imam mnogo prilike občeovati tudi z ljudmi Tvoje vrste in Tvoje veroizpovedi. — Iskreno me veseli, da iščeš Resnice in priznaš, da je Resnica samo ena. Zelo pa mi je žal, da

črpaš iz knjig in časopisov, ki so vse prej kot pa katoliški in še bolj mi je žal, da s tem padaš iz ene razdvojenosti v drugo. — Vprašanje, ki si mi ga zastavila kakor past, Ti moram odgovoriti z odločnim »ne«. Knjiga, ki Te je k temu vprašanju zavedla, ni katoliška in ne zameri moje iskrene prošnje: Če hočeš priti do resnice katoliške vere, ne pobiraj knjig in časopisov kar tako-le ob cesti! Ali si že čitala življenjepisa Luise Hensel? (Binder: Luise Hensel, Herder, Freiburg 1904). Ali pa: R. Most: *Gehehin und künde!*, ki Ti jo prav posebno priporočam. Ali si kdaj slišala že o Julius Langbehn, Momme Nissen, Ingeborg Magnussen, M. Scharlau, Arnim Kausen, E. M. Hamann, ki je prav letošnje binško umrla? Vsi ti so iskali Resnice kakor Ti in so jo našli, kakor jo boš, upam, tudi Ti. Če Ti morem pri tem vsaj malo pomagati, storim iz srca rada. — Omenjeni knjigi Ti oskrbi vsaka knjigarna. — Tudi Tvojo prijateljico Ti rada pomagam iskati, če mi zaupaš njeno ime. Za enkrat Ti še ne svetujem nikakega osebnega razgovora s komurkoli; čez čas pa upam, da Te bom lahko napotila na par koristnih naslovov. — Izrezek iz proslulega časopisa meni ne da mnogo misliti. Za pristnost in jasnost katoliških dogem je odgovorna samo Cerkev po svoji hierarhiji. Znana osebnost, ki jo omenjaš, pa glede one pristnosti nekoliko okleva, torej ne more zastopati Cerkve v tako važni zadevi. Opazka pod sliko je deloma neresnična. Upam, da sem Ti po možnosti na stavljena vprašanja odgovorila. Kadarkoli hočeš in želiš, lahko še pišeš. Lep pozdrav!

Gabrijela. Prav, da krasiš grob ljubljene sestre s cvetjem, ki ga je tako ljubila. Tvoje vrstice njej v spomin sem oddala v uredništvu. Kadar utegneš, zopet piši!

Kam? Razgovori se o zadevi tudi še s spovednikom. Pri izbiri poklica smejo starši svetovati, nikakor pa ne siliti in žugati s kaznimi 4. božje zapovedi. Svetujem Ti, da mirno počakaš, kako se stvar uredi. Vmes pa pridno molí! Tudi jaz Ti bom pomagala. Poišči pripravno in ugodno priliko, pa se z mamo glede tega mirno in spoštljivo razgovori. Tudi pri spovedi boš dobila potrebna navodila. Bog Te čuvaj! Oglasi se še!

N * A * Š * D * O * M

Ra.:

Draga Dragica!

V tvojem zadnjem pismu me vprašaš, ali naj prištevaš tudi pisanje pisem v svoje gospodinjstvo delo. Prav na kratko bi ti lahko odgovorila: da. Ker pa vem, da želiš o tem še kaj več slišati, ti bom v nekaterih vrsticah kaj več povedala.

Kakor veš, je bila že v najstarejših časih navada, da so ljudje izmenjavali svoje misli. V tistih časih pa seveda pisanje in čitanje še ni bilo tako v navadi, kakor je to dandanes; zato so ljudje porabljali le živo besedo za to. Čitala si že gotovo, da so imeli v starih časih sle ali poslance, ki so prenašali poročila iz kraja v kraj. Pozneje, ko so se ljudje bolj

in bolj priučili pisanja in čitanja, pa so v voščene tablice vrezavali in vdabljali pismenke in so tiste tablice s temi znamenji kot pisma pošiljali. Saj se morebiti spomniš, kako je Pilatova žena poleg svojega prstana, ki naj bi služil kot overovljenje njene besede, poslala tudi voščeno tablico z znano prošnjo svojemu možu, sodniku. Seveda se je pozneje vedno bolj izpopolnjevalo pisanje pisem, kakor se je izpopolnjevala vsa človeška kultura. V srednjem veku so pisali pisma navadno samo v latinskem jeziku. Nekako v 14. stoletju pa so se razvili razni načini dopisovanja tudi v drugih jezikih. Karih 100 let pozneje so pričeli pisati pisma po načinu ustnega razgovora, dočim so prej pisali pisma v nekem čudnem visoko letečem jeziku. V prihodnjih dveh stoletjih so nastali pod vplivom romanskega jezika najrazličnejši načini dopisovanja, ki so na nenaraven, tuj in zelo trd način skušali izraziti to, kar bi se dalo z domačo govorico prav lepo povedati. Gotovo si že kdaj zasledila v kaki stari zgodovinski povesti kako tako pismo, ki je bilo polno tujih izrazov in prenapetosti, da nisi vedela prav, kaj z njimi početi. Nihče ni tedaj smatral pisma za posredovalca žive besede. Zato se moramo kar čuditi, ko najdemo že po preteku novih 100 let okoli l. 870 že odprte dopisnice kot nadomestilo pisem.

Morebiti Te bo zanimalo, da sem Ti pokramljala o zgodovini pisma. Zdaj pa pojdiva še k pisanju nasih sodobnih pisem!

Morebiti nikoli prej nismo dobivali in oddajali toliko pisem, kakor prav danes. Pismo je res postalo posredovalec naših misli, naših želj, naših naročil. Razločevati pa moramo, kakšno je pismo, v katerem se prijateljsko pogovarjaš s prijateljico, kakšno je ono, v katerem komu izražaš svoje sočustvovanje, kakšno je ono, v katerem se za kaj zahvaljuješ, za kaj prosiš ali kaj naročaš. Navadno to človeku že samo pride, kako naj se izraža; je namreč to uspeh naše temeljne izobrazbe, ki nam jo je dala šola, da vemo kako pišemo razna pisma. Da je pri tem treoa posebne pažnje na snago, lepo obliko, in lep način izraza, je samo po sebi umevno. Označiti ti hočem danes samo nekaj, kar se nanaša na vsebino pisma.

Kdor hoče s svojim pismom priti do globine duše svojega prijatelja, mora sam znati iz svoje duše tudi pisati. Razum, resničnost, čustvenost, skromnost, navdušenje, to bi bile lastnosti, ki so potrebne odpošiljalcu in prejemniku pisma. Poza-bitu pa ne smemo tudi na ono lastnost, na kateri sloni vsako, bodisi ustno, bodisi pismeno občevanje, namreč spoštljivost. Nikdar ne sme odpošiljalec pisma rabiti takega tona v svojem pismu, ki bi prejemniku dal čutiti, da se hoče dvigniti nad njega. S tem najbolj dokaže, v pismih ne sme toliko prevladati jaz, ampak ti. Kakor je v osebnem občevanju ljubeznivost, skromnost, prijaznost, vljudnosti in ono tiho razumevanje bližnjega nujna potreba, tako je tudi v pismu in še mnogo bolj; kajti pomisliti je treba, da se izrečena beseda lahko hitro pozabi, napisana pa ostane. Posebno nam je poudariti, da se v pismu izražamo kolikor mogoče naravno, brez nepotrebnih povečavanj in poviševanj. Vedno nam mora biti v mislih, kakor da bi stal pred nami tisti, komur pišemo.

Pa se Ti bo gotovo čudno zdelo, da Ti pišem samo o duši pisma, da ti doslej še nisem povedala ničesar o zunanji obliki njegovi. Iz tega lahko izprevidiš, da polagam večjo važnost na vsebino, kakor pa na obliko.

Spravljena imam stara pisma moje matere, ki prav gotovo niso vzor lepe vnanje oblike, kajti moja mati je bila preprosta kmečka žena; vendar so ta pisma polna dragocenih misli, ki so izražene na tako čudovito preprost in v srce segajoč način, da so mi ljuba in draga mnogo bolj, kakor še tako lepo pisana pisma sicer tudi dragih oseb iz poznejših let. Iz teh pisem veje tiha ljubezen, veliko zaupanje in globoka vera, ki so le materinemu srcu lastne. Prav zato, ker so te besede prihajale iz srca preko žuljave roke in od dela okorelih prstov na papir, so ostale tam, kakor dragocen spomin. Poduhovljena se mi zde ta pisma in vsa polna one dobrotne ženskosti, ki so jo bile naše matere tako bogate. Taka pisma so nam v samotnih urah življenja prava tolažba.

Ako sem Ti s temi vrsticami vsaj nekoliko naznačila notranjo vsebino pisma, se mi zdi, da sem za danes storila dovolj.

Ob priliki se pomeniva tudi še o vnanji obliki pisma in o raznih načinih pisanja pisem. Prosim Te, da se za danes zadovoljiš s tem!

S prav iskrenimi pozdravi. Tvoja Ra.

V vsako hišo Vigred!

Gospodinjstvo.

(Nadaljevanje.)

Za lepoto in prikupljivost sobe odločajo tudi stene. Skoro povsod tudi na deželi navadno že sobe ne samo belijo, ampak tudi slikajo. Res je, da se nežna belina v kmetški hiši kmalu umaže; zato pa belimo redno vsako leto. Razni vzorci slikarij (šablone) naj na noben način ne bodo pretemnih barv, da ne nastanejo razni temni koti, ki napravijo sobo neprijazno. Varovati se je, da pri teh slikarijah ne pridejo na stene razne živali in osebe, kar bi pričalo o zelo slabem okusu gospodinje. Za to so najprimernejši cvetni vzorci ali ornamenti v harmoničnih barvah. Pri določanju barv je paziti v prvi vrsti seveda na harmonijo, to se pravi, da ne pridejo pisane in kričeče barve na stene, kakor na panj, ampak res take, ki ugajajo očesu in mirno vplivajo na okus. Pri tem pa ima soodločati tudi lega sobe. Soba, v katero sije vzhajajoče ali dopoldansko solnce, je že sama na sebi dovolj svetla in ji ni treba še poudarno svetle slikarije, ki jo pa na vsak način potrebuje na sever obrnjena soba. Varovati pa se je pri slikanju sob vsake obremenitve, to se pravi, da ne pride na stene preobilna slikarija. Nekaj let sem smo imeli stene gladke, le kakih 45–50 cm od stropa je bila cvetna ali venčasta bordura. Zadnje čase pa do iste višine slikamo z ornamentami stene, strop pa ostane svetel. Pri izbiranju vzorcev za slikanje ima gospodinja odločilno besedo in naj se ne da vplivati od slikarja, ampak naj po svojem okusu in uvidevnosti sama izbere.

Nadaljnji in najlepši okras sobe so cvetlice na oknih. Le redkokje se najde dandanes hiša, ki bi je ne krasilo cvetje po oknih. Naše narodne cvetlice: roženkravt, nagelj in rožmarin so v prvi vrsti zastopane. Takoj za njimi pa pelargonije in fuksije; ponekod pa najdemo zastopane tudi že kar moderne lončnice, zlasti tam, kjer se dekleta kosajo, katera bo imela lepša okna. Res, da daje nega lončnic precej dela, ki pa ga hitro pozabiš, ko ti začno v plemeniti tekmi razkazovati svoje razkošno cvetje.

Tudi pravi slovenski šopek iz domačega vrta ti dahne v sobo pravo nedeljsko razpoloženje. Tudi poljsko cvetje v raznih letnih časih dvigne ljubko domačnost; celo v zimskem času, ko ni več cvetja, more šop zelenja pričarati udobno točko v sobo, kjer si

oko odpočije. Vse to cvetje in zelenje pa naj stoji nepovezano v kozarcih, da prosto diha in dalje časa ostane sveže. Seveda mu moraš vodo vsak dan izpremeniti. Vode ne nalivaj polno posodo, ampak le nekaj nad četrtino pecljev, sicer le-ti začno hitro gniti. Pred gnilobo jih obvaruješ, ako vržeš v vodo par zrn soli in peclje vsak dan, ko izpreminjaš vodo, za pol cm prirežeš.

Mislím, da ni odveč, če opozorim tudi na nego lončnic po oknih. V prvi vrsti je važno, da jih ne sadimo v posode brez odtoka; če se namreč odvišna voda nabira, se zemlja skisa in nežne koreninice odginejo. Vsaka lončnica naj ima tudi podstavek, da voda ne zamaka zidu. Potrebuje pa vsaka tudi svoj prostor, da se more razvijati; zato v prenapolnjenem oknu ne uspejajo dobro, ker n-majo dovolj prostora in ne pridejo vse do solnca, ki jim je za rast nujno potrebno. Zelo važno je, da lončnice pravočasno in dovolj zalivamo, ker le na ta način nam delajo res veselje in lepšajo naš dom. (Dalje prih.)

Vprašanja iz gospodinjstva.

Naročnica Ivanka prav lepo prosi, da ji katera izmed Vigrednic svetuje, kako bi spravila iz belega namiznega prta sadne madeže (od črešenj).

Gospodinja Marjanica K. prosi za nasvet, kako naj hrani boljši pribor, da se na rezilih ne bo nasedla rja.

Manica K. prosi, naj ji katera Vigrednica svetuje, kako in s kakim sredstvom naj snaži črne lakaste čevlje, da ji ne razpokajo.

Tončka Svetokriška prosi, naj bi ji izkušene Vigrednice svetovale, kateri čas je primernejši za presajanje lončnic: v jeseni, ali spomladi.

(O. ured.: Uredništvo prav toplo priporoča ta vprašanja vsem čitateljicam Vigredi, ki naj iz svojih bogatih izkušenj pomagajo svojim sosestram.)

Gdč. Julki P. in Marinki S. se »Gospodinja« in »Naročnica Tilka« prav iskreno zahvalita za navodila in nasvete.

Kuhinja.

Orehi ali lešniki z medom. Stolčene ali zmlete orehe zmešamo z medom (polovico orehov, polovico medu) in namažemo na kruhove rezine. Zraven se poda lipov ali kak drug čaj. Jed je zdrava in redilna, in se priporoča zlasti slabokrvnim ljudem.

Zelenjadni cmoki. 3 žemlje ali toliko kruha zrezanega na drobne kocke deni v skledo in vlij nanje škodelico svežega mleka, v katerem zžvrkljaj 2 jajci. Prideni 2 žlici presnega masla, 2 žlici drobno zrezanega zelenega peteršilja, žlico drobnjaka, žlico pehtrana, pol žlice zelene, par žlic moke. Vse skupaj

dobro premešaj ter pusti tako četrť ure. Nato naredi okrogle cmoke in jih kuhaj v slani vodi. Kuhane potresi z ocvrtimi drobtinami ali s parmezanom in takoj serviraj.

Fižol v stročju s krompirjem. Fižol obreži na konceh, zreži stroke na več koščkov ter kuhaj v slani vodi. Ko fižol nekaj časa vre (ravnati se je po tem, kakšne vrste je fižol), prideni na drobne kocke ali kolesčke zrezan krompir, da se skuha krompir in fižol skupaj. Ko je oboje kuhano, odlij nekoliko vode, ostalo pa deni s fižolom in krompirjem vred v skledo ter povrhu dobro zabeli z mastjo in ocvirki ali z ocvrtimi drobtinami.

Gobe z rezanci. Gobe pripravljamo tako, da jim z dodatki raznih dišav ne odvzamemo dober okus in prijeten aroma, po katerem se zlasti sveže gobe tako odlikujejo. Popariti ozir. jih umiti v vroči vodi, okusu gob prav tako škoduje. — Osnažene jurčke dobro umij in zreži na tanke rezine ali drobne kocke. V kozici razbeli malo masti, deni vanjo gobe, jih malo osoli, posodo pokrij in duši gobe počasi, ne na odprtem ognju, da so gotove. V slani vodi skuhaj široke rezance, jih odcedi, rahlo primešaj gobam in deni v skledo. Povrhu vlij prevreťo kisló smetano in potresi z drobno zrezanim zelenim peteršiljem.

Gobova juha, navadna. Osnažene gobe umij in zreži na koščke. Prideni na drobne kocke zrezan krompir in kuhaj skupaj v slani vodi. Na vinskem kisú napravi s par žlic moke podmet ter ga vlij med gobe in krompir. Ko vse skupaj še kakih pet minut vre, je juha gotova. Zabeli jo z ocvrtimi drobtinami.

Kumare z rižem. Deni v kozico žlico masti, zarumeni nekoliko drobno zrezano čebulo, prideni riž in zalij z vrelo vodo ali juho. Ko zavre, premešaj in pusti vreti, da se riž zmehča, a ne mešaj več. Nato deni riž v primerno posodo ali model in ga zvrni na krožnik ali v skledo. Posebej zarumeni v kozici malo moke, prideni nastrgane in rahlo ožmete kumare, par pretlačenih paradižnikov, par žlic kisle smetane in pusti, da prevre, nakar vlij na riž. Povrhu potresi zelenega peteršilja.

Kumare s krompirjem. Krompir olupi in ga kuhaj v slani vodi. Medtem olupi kumare, jih nastrgaj ali nareži na tanke listke in potresi s soljo. Ko je krompir kuhan, ga s kuhalnico urno pretlači, prideni skodelico kisle smetane, rahlo ožmete kumare, malo popra, par žlic vinskega kisa; vse skupaj dobro premešaj in daj takoj na mizo.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Jadranka. Nabralo se je že več Vaših prispevkov. Pisateljvanje Vas veseli. Poskušate se v nevezani besedi, kar je hvalevredno. Razodevate dar. Nekateri stavki kar lepo zvenijo, celoten vtis pa ne ugaja: manjka enote in jasnosti, glavna misel ni zadostno izražena. In pa: preveč ste še pod vplivom tujih spisov. Posnemate Ivana Cankarja, zavestno ali nezavestno. Seveda tudi grešijo v tem oziru. In vendar le lasten slog velja! Kaj drugega je učiti se od mojstrov, kaj drugega posnemati. Morda se razvijete v dobro pisateljico, kar bi nas veselilo! — Zadnji izraz »niansa« je sloven. »odtenek«.

Planinski. »Ob prebudu«. Naslov spominja na Župančičevo »Prebujenje«, kar se lepše glasi kot »prebud«. Sicer Vam pa jezik že teče, slog pa še ni izčiščen in svojski.

Anica. Doživetje je, pesniškega jezika pa ni. Všeč pa nam je Vaša odločnost, ko pravite: »...zato sem rajši se odrekla fantu — kot da bi zgubila čast.« — V nravnem oziru odtehtajo te besede cel koš navideznih pesmi. — Tolažbe v svoji bridkosti pa iščite v lepi knjigi!

Ostalım: Prosimo potrpljenja! — Vsem: pozdrav!

Za proslavo sv. Elizabete bodo izšle v Vigredi lepe deklamacije, pri upravi Vigredi bo izšel za to proslavo 5. zvezek »Dekliškega odra«, Ženska zveza, centrala ženskih organizacij, pa bo pripravila in razposlala včlanjenim društvom program za to proslavo, ki jo morajo v mesecu novembru prirediti vsa naša društva.

Z □ A □ D □ O □ B □ R □ O □ V □ O □ L □ J □ O

Po medenih tednih. Zena: »Vedno sem mislila, Lovro, da imaš vendar nekaj premoženja; zdaj pa vidim, da ni nič.« — Mož: »Ali ti nisem vedno zatrjeval, da si ti moje vse?«

Moderna naglica. »Iz vaših izpričeval razvidim, da zelo hitro menjate službe. Koliko

časa pa ste bili v zadnji službi?« — »Nisem pogledala na uro.«

Stric sedi v senci in čita časopis. Pa pri-teče k njemu mali Tinček: »Striček, striček, zaprite hitro oči!« Stric: »Zakaj pa, Tinček?« Tinček: »Ata in mama sta že tolikokrat rekla,

da bomo dobili veliko denarja, ko zatisnete oči.«

Mali Ivanček potiplje očeta pri kosilu na čelu in ves razočaran pravi: »Saj se nič ne potiš!« Oče: »Zakaj pa?« Ivanček: »Saj je v Zgodbah zapisano: V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.«

Pri veronauku vpraša gosp. katehet: »Kdo je Mariji oznanil, da bo dobila Jezuščka?« in se obrne k deklici, ki je šepetala s svojo sosedo ter jo pokliče. Deklica vsa prestrašena: »Jaz ne, gospod katehet, jaz ji prav gotovo nisem povedala.«

Nova pestunja se je prišla predstaviti. Gospa jo razne stvari vpraša; med drugim tudi, zakaj je zadnjo službo zapustila. Dekle osramočeno odgovori: »Parkrat sem pozabila otroke umiti.« — »Mama, mama, to vzemi, ta bo prava!« se oglasita Mirko in Anica.

Drago se pripravlja na počitnice k teti. Mama ga vpraša: »Ali si vzel tudi kartačico za zobe?« — Drago: »Kartačico za zobe? Saj grem vendar na počitnice!«

Ali si že pokazala Vlgred sosedi? Stori to in skrbí, da se naročí!

Gospa se spreha s štiriletnim sinčkom ob vodi. »Glej, Franček, če bi jaz padla v to vodo, kaj bi pa ti naredil?« Franček: »Nič, mama; saj znam sam domov.«

Mlada mamica pripoveduje triletni Milici o Jezusovem trpljenju, ko se vračata od obiska pri očku v bolnišnici. Milica: »Koliko časa pa je bil Jezus v bolnišnici?«

Dolga odsotnost. Profesor zgodovine vpraša dijaka Kozjaka, ki je imel špansko, pa je zopet prišel v šolo: »Koliko časa pa ste bili v zgodovini odsoten?« — »Od takrat, ko je Krištof Kolumb odkril Ameriko.«

Tu imaš! Milana je nemila usoda podila v šolo, pa kar ni mogel najti kape. »Ali je kdo videl mojo kapo?« vpraša sestro Mileno. »V predsobi visi na kljuki,« mu pomaga Milena. »Le na kakšno trapasto kljuko bo ta spak še prišel?« se togoti Milan. »Menda na tvojo glavo,« mu sladko prerokuje dobra sestra.

Kako so kuhali čaj. Ko so začeli čaj v Evropo uvažati, marsikdo ni vedel z njim nikamor, ker ga ni znal pripraviti. Neka gospa je tudi dobila iz tujine pol funta novega poživila. Strese torej ves čaj v velik lonec, ga zalije z vodo ter kuha in kuha toliko časa, da se ji je zdel dosti gost in mehak. nato pa vodo odlije v pomije, listje pa osoli in s putrom zabeli. Potem pa so prijateljice jedle to špižo in se čudile, da imajo ljudje tako čorbo za slaščico.

Avtosugestija. Mr. Smith: »Dandanes pa res veliko govorijo o moči avtosugestije. (Avtosugestijo ima, kdor sam sebi kakšno stvar tako dolgo dopoveduje, da je končno o njej prepričan, čeprav morda ni resnična.) — Mr. Jones: »Da, da! Še meni moja hčerka neprestano sugerira, da nam je avto potreben.«

Na imenu ni nič. Uradnik se ne počuti dobro in vpraša zdravnika za svet. Med drugim mu zdravnik svetuje, naj spije vsako jutro nekaj mlačne vode. — »Saj to pa že dolgo časa delam, gospod doktor. Samo da pravijo v moji restavraciji tej vodi kava.«

Le oprezno! Gospa poučuje novo služkinjo: »Micka, na tole vazo pa prav posebno pazite! Je že 2000 let stara.« — »Juj! No, pa le nič nikar ne skrbite gospa! Tako bom pazila nanjo, kakor da bi bila včeraj nova!«

Samo dve nogi. Šofer začetnik je prekucnil pešca in mu hudo poškodoval nogo. »Že dobro, že,« toži ranjenec, »svojemu odvetniku naročim, da zahteva milijon kron odškodnine.« — »Bog vas je dal!« se prestraši šofer, »saj jaz vendar nisem milijonar!« — »Jaz pa ne stonoga!«

Ugankar. Jakca je spekla kopriva, pa se je bolj začudil ko zajokal in se zamislil. — »Kaj pa premišljuješ, Jakec?« — »Mama, kaj bi neki bilo, če bi osa sedla na koprivo? Ali bi osa počila koprivo ali kopriva oso?«

Rajši peš. Gospa Košata se je peljala v svojem lepem dragem avtu po dolgem, strmem klancu navzdol. Naenkrat šofer pove: »Gospa, zavora je odpovedala!« »Potem pa avto takoj ustavite! Grem rajši peš.«

Pozabil. Profesor Atom je prihitel v restavracijo, kjer so ga dobro poznali: »Ali nisem pri vas pozabil svojega klobuka?« — »Ne, gospod profesor, vendar je prav, da ste prišli, kajti profesor Molekul je čakal celo uro na vas!« — »No, vidite! Saj sem dejal, da sem nekaj pozabil!«

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 21 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravišтво je v Ljudskem domu.

Preko vseh
skrbi in težav
Vam pomaga
lepa in dobra knjiga
čudili se boste
kako je poceni knjiga
iz založbe

**JUGO-
SLOVANSKE
KNJIGARNE
v LJUBLJANI**

Zahtevajte brezplačne cenike in
prospekte!

**Jugoslovanska
tiskarna
v Ljubljani**

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**Najmodernejša
grafika
Jugoslavije**

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA**
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta

Podružnice:
CELJE, Palača Ljud. posojilnice
ZAGREB, Starčevićev trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c.101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincaréova 2

**Uprava
Vigredi**

ima v zalogi
te-le knjige

Mati vzgojiteljica

(III. izdaja) Din 16.—

Dekliški oder

1. zvezek	«	8.—
2. «	«	12.—
3. « posvečen Materi	«	10.—
4. «	«	16.—

Vigred

letnik 1929	«	25.—
« 1930	«	25.—
« 1931	«	25.—

Med pomladjo in poletjem

zbirka dekl. radio-predavanj
Din 10.—

*Za
Vaše perilo*

*le
terpentinovo*

milu

Zlatorog

Od dobrega najboljšje je le

GRITZNER-ADLER

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba! Najboljši material!

Pisalni

stroj

v

3

velikostih!

Na veliko!

Na malo!

GALANTERIJA

nogavice za dame, gospode in otroke, srajce, ovratniki, **kravate**, triko-perilo, puloverji, sprehajalne palice, dežniki, nahrbtniki, ženske torbice, razne ščetke in ogledala, dišeča mila, razni **trakovi** in **vezenine**; **kompletne potrebščine** za **šivilje**, **krojače**, **čevljarje**, **sedlarje** in **tapetnike**.

Cepilni noži, škarje za trte, Solingen-noži in škarje itd. po najnižji ceni samo pri trdki

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

(Za vodo, blizu Prešernovega spomenika)

Čekovni račun štev. 12.005 - - - - Telefon štev. 2913

Cene solidne!

Postrežba točna!

Vaša koža Vam bo hvaležna . . .

ako jo negujete z Elida Favorit
milom. Obilna mehka pena
Elida Favorit mila izvrstno čisti
kožo in jo napravi dišečo in
svežo. Sijajen izraz bo zado-
bila Vaša polt, negovana z
Elida Favorit milom.

ELIDA *Favorit* **SAPUN**